Ազգ
Azg armenian daily
25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1997, ՇԱԲԱԹ # 205 (1459)

Թուրքերը հույներին խորհուրդ են տալիս խելոք մնալ

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական մամուլը շարունակում է քննարկել Էգեյան ծովում տեղի ունեցած միջադեպը, որի ժամանակ հունական ռազմանավը բախվել է թուրքական պարեկային նավին: Ինչպես վկայում է Ստամբուլի «Մարմարան», թուրքերը պնդում են, որ հույները ցանկացել են «խոյահարել» թուրքական սուզանավին, սակայն բախվել են պարեկային նավին, որը ջանացել է փրկել սուզանավը բախումից: Թուրքական թերթերը գրում են, որ եթե հունական մարտանավը բախվեր սուզանավին, ապա տեղի կունենար «երկրորդ Դումլուփինար»: «Մարմարան» հիշեցնում է, որ տարիներ առաջ «Դումլուփինար» սուզանավի խորտակման պատճառով բազմաթիվ թուրք ծովայիններ են զոհվել: Միջադեպին անմիջապես արձագանքել են թուրքական իշխանությունները: Սպայակույտի նախագահ գեներալ Քարադայը նշել է, որ «դեպքը նման է փողոցով անցնող մարդուն ուսով զարկելուն»: Գեներալը կոչ է արել հույներին դադարեցնել «իրենց վտանգավոր խաղերը» եւ սպառնացել, որ նման միջադեպի կրկնության դեպքում թուրքերն արժանի հակահարված կտան:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Ամերիկյան նավթային կարտելը աշխուժանում է կրկին

Ամերիկացիք ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման մեջ առաջին քայլումն ակնկալում են մինչեւ տարեվերջ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՌՈՅԹԵՐ, USIS, PRNEWSWIRE: «Մ. Նահանգները հույս ունի, որ կասպյան էներգակիրների շուրջ պայմանավորվածությունները խոչընդոտող տարածքային վեճը Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ իր առաջին հանգրվանի լուծմանը կհասնի այս տարվա ընթացքում», հայտարարեց պետքարտուղարի տեղակալ Ստյուարտ Այզենստատը հոկտեմբերի 23-ին, Մ. Նահանգների Սենատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի լսումների ընթացքում: «Մենք կարծում ենք, որ նախնական համաձայնությունը կարող է կայանալ ընթացիկ տարվա ավարտից առաջ», ասաց Մ. Նահանգների տնտեսության, առեւտրի եւ գյուղատնտեսության հարցերի գծով պետքարտուղարի տեղակալը եւ ավելացրեց. «Ներկայումս շատ լուրջ աշխատանք ենք տանում, որպեսզի մեր առաջարկների հիման վրա կազմակերպվեն լուրջ բանակցություններ»:

Լսումներում, որոնց մասնակցում էին նաեւ Մ. Նահանգների նախկին պետքարտուղար (ներկայիս նավթային ընկերությունների խորհրդատու եւ լոբբիստ) Լոուրենս Իգլբերգերը եւ Amoco Furasia նավթային ընկերության նախագահ Չարլզ Պիսմանը, գլխավոր ելույթ ունեցողը սենատոր Սամ Բրոունբեքն էր, որ հայտարարեց, թե տարածաշրջանում Մ. Նահանգների ազդեցության դաշտը շատ է նեղ, հետեւաբար պետք է ավելի հետեւողական եւ աշխույժ քաղաքականության անցնել անմիջապես: «Տարածաշրջանում Մ. Նահանգների խաղագումարները հսկայական են, ասաց սենատորը: Հարավային Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի երկրները պատմական խաչմերուկի վրա են: Նրանք անկախ են, նրանք գտնվում են համաշխարհային ուժերի միացման կետերում, նրանք հարուստ են բնական հարստություններով, նրանք դեպի Մ. Նահանգներ են նայում օժանդակության համար»: Ավելի եւս մասնավորելով խոսքը կասպյան նավթի մասին, սենատորը իր կառավարությունից պահանջեց «քաջալերել նավթի արտահանումը» եւ օգնել, որպեսզի այդ թերզարգացած երկրներն իրենց բնական հարստությունների շնորհիվ զերծ մնան շրջակա երկրների ազդեցությունից, ինչը, նրա կարծիքով, տարածաշրջանային անվտանգության կարեւոր հարցերից է:

Տես ▸ էջ 2

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ

Արմենպրեսն այլեւս չունի «պետական» կարգավիճակ

Եվ վերածվեց բաժնետիրական ընկերության

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Մամուլի ազգային ակումբի «ԶԼՄ-ները եւ ժողովրդավարությունը» ծրագրի շրջանակներում հոկտեմբերի 24-ին «UP&Down» սրճարանում (Թումանյան եւ Փարպեցի փողոցների հատույթում) լրագրողները հանդիպեցին Արմենպրես լրատվական գործակալության տնօրեն Տիգրան Հակոբյանի հետ:

Հենց սկզբից Արմենպրեսի տնօրենը ափսոսանք հայտնեց, որ «դժբախտություն թե բախտ» է ունեցել միշտ ղեկավարել պետական լրատվական միջոցները եւ չի աշխատել անկախ ու ընդդիմադիր մամուլում: Նա նկատեց, որ Արմենպրեսի նկատմամբ միշտ մեղադրանքներ են եղել, թե ցանկացած երեւույթը միշտ լուսաբանում է կամայականորեն: Մասնավորապես այդ մեղադրանքները հնչեցին ընթացող դատավարությունների լուսաբանման առումով, ինչի հետ Արմենպրեսի տնօրենը համաձայն չէ, մանավանդ որ, ըստ նրա, «պետական լրատվամիջոցներն ավելի ազատ են տարբեր գործոններից եւ ազդեցություններից», քան «ազատ մամուլը»:

Այս շաբաթ լրացավ երկու տարին այն օրից, ինչ Տ. Հակոբյանը ստանձնեց Արմենպրեսի տնօրենի պաշտոնը, իսկ վերջերս լրացավ գործակալության 75-ամյակը: Երկու տարի առաջ Արմենպրեսի հասցեատերերն ընդամենը 14-ն էին, իսկ այսօր՝ 115-ը: Եթե 95 թ. նոյեմբերին էլեկտրոնային փոստի ծառայություններից օգտվելու համար Արմենպրեսը վճարում էր 100 դոլար, ապա այսօր՝ 3,5 հազար դոլար: Այս առումով Հակոբյանը կարեւորեց մրցակցության գոյությունը տեղեկատվության դաշտում: Լրատվական գործակալություններն ավելի գաղափարական, քաղաքական ուղղվածություն ազդեցություն ունեն, քան մամուլը:

Տես ▸ էջ 3

Ելցինը «հայկական զենքի» գործով պատժում է զինվորականներին

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինը պաշտոնանկ է արել Ռուսաստանի մի շարք զորահրամանատարների՝ կապված Հայաստանին ռուսական զենքի ապօրինի վաճառքի հետ: Այս մասին, ինչպես հաղորդում է «Ինտերֆաքս» գործակալությունը, Բ. Ելցինը հայտարարել է հինգշաբթի օրը Քիշնեւում մամուլի ասուլիսի ժամանակ: ՌԴ նախագահին ընդգծել է, որ իր որոշումները հիմնվել են Ռուսաստանի դատախազության կողմից Հայաստանին տանկերի եւ այլ սպառազինության վաճառքի փաստերի ստուգման արդյունքների վրա: Նա ավելացրել է, որ այս մասին տեղեկացրել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւին եւ ընդգծել, որ մտադիր է ամեն բան անել, որպեսզի նման բան այլեւս չկրկնվի:

Ազնավուրը ֆինանսավորում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ամերիկայի Հայկական ազգային կոմիտեն նոր միջոցառում է ձեռնարկել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հովանավորությամբ Օսմանյան կայսրության 700-րդ տարեդարձի հանդիսություններին արգելք հանդիսանալու համար, գրում է «Թյուրքիշ դեյլի նյուս» թերթը, հիշեցնելով, որ այդ կոմիտեն կոչ է արել, որպեսզի աշխարհի բոլոր ծագերից հայերը բողոքի նամակներ ուղարկեն ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Փարիզի եւ Նյու Յորքի կենտրոններին: Վկայակոչելով ֆրանսիական աղբյուրները, թուրքական թերթը հաղորդում է, որ հոկտեմբերի 23-ին հայերը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Փարիզի կենտրոնի առջեւ բողոքի ցույց են կազմակերպել: Ցույցի ժամանակ ընթերցվել է Շառլ Ազնավուրի նամակը, որում նա քննադատում է այդ կազմակերպությանը:

Ռուսաստանի արտգործնախարարը ժամանեց Լիբանան

ԲԵՅՐՈՒԹ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովը հոկտեմբերի 24-ին ժամանել է Բեյրութ, դրանով իսկ սկսելով Միջին Արեւելքի խաղաղության գործընթացը փակուղուց դուրս բերելու նպատակով իր մեկշաբաթյա շրջագայությունը տարածաշրջանում: Բեյրութի միջազգային օդանավակայանում Պրիմակովին դիմավորել է Լիբանանի արտգործնախարար Ֆարես Բուեզը: Բեյրութում Պրիմակովը հանդիպումներ կունենա Լիբանանի նախագահ Էլիաս Հրաուիի, վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի եւ խորհրդարանի խոսնակ Նաբիհ Բըրրիի հետ: Այնուհետեւ ՌԴ արտգործնախարարը կայցելի Սիրիա, Հորդանան, Իսրայել, Արեւմտյան ափ եւ Եգիպտոս:

Քլինթոնը չի ուզում հանդիպել Նաթանյահուին

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը ցանկություն չի հայտնել հանդիպելու Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուի հետ, որը մտադիր է մի քանի շաբաթ հետո Միացյալ Նահանգներ այցելել: Իսրայելի ռադիոյի հաղորդման համաձայն, Վաշինգտոնը սառեցրել է նաեւ 75 մլն դոլար գումարի վճարումը, որը կազմում է ԱՄՆ-ի կողմից Իսրայելին խոստացված երեք մլրդ դոլար գումարի մասը: Պատճառն այն է, որ Իսրայելը հավատարիմ չի մնացել Հորդանանին 50 մլն դոլար փոխանցելու համաձայնագրին:

ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի ռազմական համագործակցության նոր ծրագիր

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստան-ՆԱՏՕ համատեղ մշտական խորհրդի այսօր ՆԱՏՕ-ի կենտրոնակայանում դեսպանների մակարդակով կայացած երրորդ նիստում համաձայնեցվել են փոխգործակցության զարգացման մի շարք գործնական քայլեր: Ինչպես հաղորդվել է նիստի արդյունքներին նվիրված կոմյունիկեում, որոշվել է ստեղծել աշխատանքային խումբ, որը պետք է նորացնի ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի ռազմական համագործակցության ծրագիրը: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, նույն այդ խումբը կոչված է ըստ հնարավորին շուտ նախապատրաստել միջուկային զենքի հետ կապված հարցերի շուրջ կոնսուլտացիաների սկիզբը: Ռազմաքաղաքական հարցերի փորձագետների մի այլ խումբ կզբաղվի համակարգմամբ խաղաղության պահպանման բնագավառում: Ակնկալվում է, որ Ռուսաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի դիվանագիտական գերատեսչությունների ղեկավարների դեկտեմբերին կայանալիք հանդիպման ժամանակ պատրաստ կլինի եկող տարվա հունվարին Մոսկվայում ՆԱՏՕ-ի փաստաթղթերի կենտրոնի բացման հարցը:

Թուրքիայի հայոց պատրիարքությունը տոնում է իր հոբելյանը

ԲՈՍՏՈՆ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի հայոց պատրիարքությունը Սամաթիայում տոնում է իր հիմնադրման 536-ամյակը: Բոստոնում լույս տեսնող «Արմինիըն միրըր սփեքթեյթըր» թերթը, հաղորդելով այդ մասին, գրում է, որ Մեհմեդ Երկրորդը 1461 թ. թույլ է տվել այնտեղ հիմնել հայոց պատրիարքություն՝ հունաց պատրիարքության հետ հավասար իրավունքներով եւ նույնիսկ որոշ առավելություններով: Ինչպես հաղորդում է «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանը, Պոլսի առաջին հայոց պատրիարքը եղել է Հովակիմ եպիսկոպոս Բրուսացին, որը Սամաթիայի վանական համալիրը ստացել է Օսմանյան սուլթանից: Այդ համալիրը նախապես պատկանել է հունական պատրիարքությանը: 1461-1641 թթ. Սամաթիայի Սբ.Գեւորգ եկեղեցին ծառայել է իբրեւ հայոց պատրիարքարան, որից հետո վերջինս տեղափոխվել է ներկայիս շենքը:

117-ամյա Մանիկ Բոխչալյանը ԱՄՆ-ի ամենատարեց քաղաքացին է

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-CNN: Վերջերս Միացյալ Նահանգների քաղաքացի դարձածներից մեկը կարող է նաեւ ամենատարեցը համարվել. 117-ամյա Մանիկ Բոխչալյանը, որն սկզբում բնակվել է Թուրքիայում, իսկ ապա՝ Սիրիայում, Լիբանանում եւ Հայաստանում, Ամերիկայի հող ոտք է դրել 100 տարեկան հասակում: Ներկայումս նրա զավակներից ողջ են մնացել միայն երեքը, ծանոթները ասում են, որ նա պայծառ հիշողություն ունի:

ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄ

«Արմենտելի» միջազգային մրցույթը ուղղակի բանակցությունների փուլում է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Արմենտելում» 49 տոկոսանոց մասնաբաժին ունեցող «Թրանս ուորլդ Տելեկոմ» (TWT) ամերիկյան ընկերությունը չի վաճառել եւ չի կարող վաճառել իր մասնաբաժինը առանց Հայաստանի Հանրապետության կառավարության համաձայնության: TWT-ի եւ Հայաստանի կառավարության միջեւ կնքված համաձայնագրով, «Արմենտելի» վաճառքը կարող է կատարվել միայն միասնական: Այս մասին հոկտեմբերի 24-ին կայացած մամուլի ասուլիսում ասաց վարչապետի գլխավոր խորհրդական Վահրամ Ավանեսյանը:

Ըստ նրա, «Արմենտելի» միջազգային մրցույթը ներկայումս ուղղակի բանակցությունների փուլում է, բայց դեռեւս չի մտել էքսկլյուզիվ բանակցությունների փուլ: Այսինքն դեռեւս երեք գնորդ կա: Դրանցից երկուսը հիմնական օպերատոր գնորդներն են, մեկը ֆինանսական գնորդ է: Ըստ Ա. Ավանեսյանի, այսօրվա դրությամբ գնային առաջարկները նախորդ առաջարկների համեմատ «լավացել են»: Այնուամենայնիվ, կառավարությունը դեռեւս որոշում չի ընդունել էքսկլյուզիվ բանակցություններ սկսելու գնորդներից որեւէ մեկի հետ: «Հուսով եմ, որ մոտակա օրերին այդ որոշումը կկայացվի», ասաց նա: Ամեն ինչ կախված է նրանից, թե ինչպես կարձագանքեն երկու օպերատոր ընկերությունները էքսկլյուզիվ բանակցություններ սկսելու վերաբերյալ կառավարության առաջարկին:

Օպերատոր ընկերություններից մեկը եվրոպական է, մյուսը՝ ամերիկյան: Ինչպես նշեց պարոն Ավանեսյանը, տելեկոմունիկացիաների ոլորտում նրանց աշխատանքի մեթոդները տարբեր են, եւ այս տեսանկյունից շատ դժվար է կառավարության համար ուղղակիորեն գնահատել նրանց առաջարկները: Կառավարությունը, այնուամենայնիվ, գտնում է, որ միգուցե կարճ ժամկետով, բայց անհրաժեշտ է «Արմենտելին» տալ էքսկլյուզիվ իրավունքներ, քանի որ առանց դրա Հայաստանի տելեկոմունիկացիոն համակարգը չի կարող ներգրավել բավարար աստիճանի ներդրումներ:

ԱԳՆ

Հայաստանը նախագահությունը կփոխանցի Ադրբեջանին

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, հոկտեմբերի 22-ին Կիեւում կայացավ սեւծովյան տնտեսական համագործակցության մասնակից պետությունների արտգործնախարարների 10-րդ հանդիպումը, որտեղ Հայաստանը վեցամսյա ժամկետով ստանձնեց սեւծովյան տնտեսական համագործակցության նախագահի պարտականությունները: Հանդիպման վերաբերյալ հակիրճ մանրամասնեց ԱԳՆ մամուլի խոսնակ Արսեն Գասպարյանը երեկ, լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ:

Օրակարգի հիմնական հարցը եղել է սեւծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության խարտիայի ընդունումը, որով սեւծովյան տնտեսական համագործակցությունը վերափոխվելու է միջազգային տարածաշրջանային տնտեսական կազմակերպության, խարտիան հաստատվել է ԱԳ նախարարների կողմից եւ 98-ի սկզբին անդամ պետություններից մեկի մայրաքաղաքում կկայանա գագաթաժողով ու համագործակցությունը կվերաձեւավորվի որպես տարածաշրջանային տնտեսական կազմակերպություն: Նախարար Արզումանյանն իր ելույթում շեշտը դրել է ազատ առեւտրի գոտու ստեղծման գաղափարի իրականացման վրա՝ հուսալով, որ դա կնպաստի նաեւ շրջափակումների վերացմանը մեր տարածաշրջանում: Քննարկվել է նաեւ սեւծովյան առեւտրի եւ զարգացման բանկի բացման վերաբերյալ հարցը, որի պայմանագիրը մասնակից պետությունների կողմից դեռեւս ստորագրվել է 94-ին, Թբիլիսիում: Քննարկվել է բանկին մասնակից պետությունների ֆինանսական պարտավորությունների՝ սեղմ ժամկետում կատարման անհրաժեշտությունը: Խոսնակն ընդգծեց, որ Հայաստանին, որպես նախագահող երկրի, մեծ պատասխանատվություն է ընկնում եւ այս վեց ամսում պետք է մասնակից պետությունների հետ սկսվեն աշխատանքները: ՀՀ-ի համար սեւծովյան տնտեսական համագործակցության գործունեության առաջնային ոլորտներն են տրանսպորտը, էներգետիկան, կապը եւ գիտական համագործակցությունը:

Մյուս կողմից, ԱՊՀ արտգործնախարարների Քիշնեւյան հանդիպմանը ի թիվս այլ հարցերի քննարկվել եւ առաջարկվել է, որպեսզի ԱՊՀ-ում ստեղծվի կոնֆլիկտային իրավիճակներով զբաղվող կոմիտե: Ռուսաստանի առաջարկով դա պետք է ունենա լայն լիազորություններ, կարողանա իրագործել որոշումներ խաղաղության կայունացման համար, միաժամանակ նշվել է, որ այն առայժմ պետք է կրի զուտ խորհրդատվական բնույթ:

Հանդիպման ընթացքում Ադրբեջանի արտգործնախարարը հերթական փորձն է կատարել խորհրդի օրակարգ մտցնել ծեւակերպում, որ ՀՀ-ի եւ ՌԴ-ի պաշտպանության նախարարների միջեւ բազմաթիվ պայմանագրեր եւ համաձայնագրեր են ստորագրվել, եւ այս պայմանագիրը վերջնականապես ձեւակերպում է երկու երկրների միջեւ ռազմական դաշինք եւ որ այն ազդեցություն կունենա Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ու ընդհանրապես Կովկասի իրավիճակի վրա եւ խնդրել է արձանագրել իր անհանգստությունը:

Հարցի վերաբերյալ Եվգենի Պրիմակովը մեկ անգամ եւս շեշտել է, որ հայ-ռուսական պայմանագիրը ուղղված չէ Ադրբեջանի դեմ, իսկ Արզումանյանը հիշեցրել է, որ պայմանագիրը տարածվել է որպես Միավորված ազգերի կազմակերպության պաշտոնական փաստաթուղթ եւ թարգմանված է ՄԱԿ-ի վեց պաշտոնական լեզուներով, ուստի անհասկանալի է արձանագրել որեւէ երկրի անհանգստությունը երկկողմ պայմանագրի վերաբերյալ, միաժամանակ ընդգծելով, որ նման հանդիպումները կոչված չեն արձանագրելու որեւէ երկրի անհանգստությունը:

Խոսնակը եւս մեկ անգամ նշեց, որ սրանով Ադրբեջանը կրկին փորձում է խառնվել հայ-ռուսական հարաբերությունների երկկողմ ոլորտ:

Ինչ վերաբերում է Սեւծովյան համագործակցության մասնակից պետությունների հերթական հանդիպմանը, այն կայանալու է 1998 թ. ապրիլի 30-ին, Երեւանում, որի ընթացքում նախագահությունը կհանձնվի Ադրբեջանին:

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

ՕՐԱԽՆԴԻՐ

Ցավալի պաստություն «մամայի բալա» չդարձածների եւ բանակի վարկանիշի պահպանման մասին

Հայաստանի հելսինկյան կոմիտեի՝ երեկ հրավիրած հանդիպումը վերաբերում էր ազգային բանակում ծառայողների իրավունքների պաշտպանության խնդիրներին: Կոմիտեն հանդես եկավ հայտարարությամբ, ուր մասնավորապես նշվում է. «Մեր հավաքած տեղեկությունների համաձայն՝ վերջին երեք տարիների ոչ պատերազմական պայմաններում սպանվել է մոտ 800 զինծառայող, միայն 96 թ. 260 ծառայող, իսկ այս տարի ամեն օր բանակում 1 հոգի է սպանվում: Հիմնական պատճառը սպայական անձնակազմի անսահմանափակ իշխանությունն է շարքայինների նկատմամբ եւ քրեածին վարքագծով որոշակի դիրքի հասած զինվորների անմարդկային վերաբերմունքը ծառայակիցների հանդեպ: ՊՆ համակարգում գործող զինվորական դատախազությունը հաճախ չի բացահայտում կատարված հանցագործությունները, որն էլ նպաստում է բանակում անպատժելիության մթնոլորտի ամրապնդմանը, բռնությունների, մասնավորապես սպանությունների թվի ավելացմանը: Ակնհայտ է, որ հանրապետության պաշտպանության համակարգում ծաղկում են կաշառակերությունը, դրամաշորթությունը, պաշտոնական դիրքի եւ հրամանատարական լիազորությունների չարաշահումները: Բանակում այսօր գործում են ոչ կանոնադրային, կիսաքրեական օրենքներ՝ ներմուծված գլխավորապես քրեական անցյալ ունեցող հրամանատարների կողմից, որոնք պաշտպանության նախարարի հովանու տակ գտնվող «երկրապահ կամավորականներ» ՀԿ-ի անդամներ են: Այս պայմաններում շարքային զինծառայողները հայտնվում են ստրկական վիճակում»:

Սա հանգամանորեն փաստեցին նաեւ հանդիպման եկած զինվորների հարազատները: Սակայն թե նրանք, թե հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները համոզմունք հայտնեցին, որ ազգային բանակը պետք է պահպանի վարկանիշը, ուստի պետք է կարգուկանոն հաստատել բոլորի ուժերով, կասեցնել կամայականությունները: «Բանակը մի քանի հոգու խաղալիքը չէ» (Աղասի Արշակյան, Սախարովի հիմնադրամ), որոնք չգիտես տեղի, թե անտեղի հոխորտում են իրենց ունեցած «թիկունքի» մասին, եւ որոնց նպատակը թերեւս «Ղարաբաղի, Հայաստանի հենց ազգային բանակի դեմ ագրեսիվ կանխատրամադրվածություն ստեղծելն է» (Լարիսա Ալավերդյան, Պատանդների պաշտպանության ֆոնդ): Հելսինկյան ընկերակցության ներկայացուցիչ Միքայել Դանիելյանի կարծիքով բացակայում են բանակում ծառայողի եւ այլընտրանքային ծառայության մասին օրենքները: Սակայն «96 թ. սեպտեմբեր եւ քաղբանտարկյալներ» կազմակերպության նախագահ Ռ. Թորոսյանն առարկեց, որ օրենքներով այդ մարդկանց կարգի բերելը անհուսալի գործ է, պետք է համախմբվել եւ պայքարել: Որպես առաջին քայլ, նա առաջարկեց բացահայտել եւ պատժել մեղավորներին, երկրորդ՝ հոգատարություն ցուցաբերել այդ ընտանիքների նկատմամբ: Հընթացս նա հրավիրեց այսօր ժամը 11-ին Արամ Խաչատրյան տուն-թանգարանում Իրավապաշտպան կազմակերպությունների ընկերակցության ստեղծման հիմնադիր հանդիպմանը:

Խոսելով գոյություն ունեցող մի շարք կազմակերպությունների մասին, որոնք ընդամենը սեփական խնդիրների լուծմանն են հետամուտ, հավաքվածները որոշեցին կազմել նոր խմբակցություն, ուր կներգրավեն սպանվածների հարազատներին, հասարակական այն կազմակերպությունները, որոնք կստորագրեն հելսինկյան կոմիտեի հայտարարության տակ: Ինչպես նշեց Վահան Իշխանյանը, ՌԴ-ում համանման կազմակերպությունը կարողացել է զգալի արդյունքների հասնել: Իրենց բողոքի ձայնը բարձրացնելու եւ հետագա դաժանությունները կանխելու եկած սպանված զինվորների Արմեն Հարությունյանի, Թորգոմ Հովհաննիսյանի, Վահան Խաչիկյանի, Արմեն Բարսեղյանի, Համլետ Հովհաննիսյանի, Սմբատ Հակոբյանի հայրերն ու մայրերը միացան այս որոշմանը: Նախաձեռնությանը, ենթադրվում է, կմիանան հանրապետության բոլոր այն ընտանիքները, որոնց մասին դեռ տվյալներ չկան:

Հելսինկյան կոմիտեի նախագահ Ավետիք Իշխանյանը ցավ հայտնեց հանդիպման ուշացած լինելու առթիվ, քանի որ երկու ամիս շարունակ ստիպված էին սպասել ՊՆ ուղղված հարցումների պատասխաններին, որոնք այդպես էլ չստացվեցին: Նա տեղեկացրեց, որ կհրավիրվի նորաստեղծ կազմակերպության հիմնադիր համագումար:

Ա. Գ.

Ամերիկյան նավթային կարտելը աշխուժանում է կրկին

Սկիզբը էջ 1

Թե սենատոր Բրոունբեքը, որ նախագահն է արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի Մերձավոր Արեւելքի եւ Հարավային Ասիայի հարցերով ենթահանձնաժողովի, թե մյուս ելույթ ունեցողները շեշտեցին տարածաշրջանի երկրներից նավթի եւ գազի արտահանման մեկից ավելի ուղիների ստեղծման անհրաժեշտությունը, որպեսզի տարածաշրջանում հարաբերությունների մենաշնորհ չհաստատվի եւ որեւէ հակամարտություն չխանգարի նավթակիրների արտահանմանը: Նրանք, բացի Amoco Eurasia-ի նախագահից, մասնանշեցին նավթն ու գազը Վրաստանի եւ Ռուսաստանի վրայով արտահանելու ուղիների նպատակահարմարությունը, մինչդեռ Amoco Eurasia-ի ներկայացուցիչը ընդգծում էր Բաքու-Ջեյհան գծի ստրատեգիական առավելությունները, նույնիսկ եթե այն կրկնակի թանկ լինի, ասենք, Վրաստանով անցնող նավթամուղի կառուցումից: Նա շեշտում էր հատկապես Իրանը շրջանցելու անհրաժեշտությունը, միաժամանակ հավաստիացնելով Մ. Նահանգների Կոնգրեսի կողմից Ադրբեջանի նկատմամբ կիրառվող թիվ 907 հոդվածի անպատեհությունները ամերիկյան շրջանների տեսակետից: Նրա պնդմամբ, Ադրբեջանը կարող է օրական 500 հազարից մինչեւ 1 մլն բարել նավթ արտահանել, մինչդեռ թիվ 907 հոդվածը խանգարում է ամերիկյան ներդնողներին այդ խաղագումարին հասնել:

Մյուս կողմից, հանդիպումից հետո Բրոունբեքի գրասենյակից հայտնեցին, որ սենատորը մտադիր է առաջիկա շաբաթ հանդես գալ օրենքի նախագծով, որը կովկասյան տարածաշրջանում կամրապնդի Մ. Նահանգների հարաբերությունները եւ ժողովրդավարությունը, որը էթնիկական հակամարտությունների սպառնալիքի տակ է գտնվում: Հիշյալ օրինագիծը պաշտոնապես կոչվում է «Մետաքսի ճանապարհի ստրատեգիա, 1997 թ.»:

Այսպիսով, եզրակացնենք մեր կողմից, առաջիկա շաբաթ Մ. Նահանգներում սպասվում է առավելապես նավթային ընկերությունների ու շահակիցների հրահրած պրեսինգ, ըստ էության ընդդեմ Հայաստանի: Դրան կուղեկցի հակահայկական քարոզչական նոր արշավը, որի սլաքը կդառնա ղարաբաղյան պատերազմին նվիրված ադրբեջանական լիամետրաժ ֆիլմը «Ֆարյադ» («Հեկեկանք») վերնագրով:

Լույս կտեսնեն նոր թերթեր

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ արդարադատության նախարարության այսօրվա կոլեգիայի նիստում պետական գրանցում ստացան «Բիզնես Լեդի», «Էկոլոգ», «Մալաթիա» թերթերը, «Ֆարմացիա» ամսագիրը, «Է. Վ.», «Լանջ» հեռուստախմբագրությունները, Խեցեգործների ընկերակցություն, Իրանի առեւտրականների եւ արդյունաբերողների միություն, «Երդիկ», Իրանական մշակույթի բարեկամների ընկերություն, «Գալուստյան-Նուպարյան-Պողոսյան կրթարանի կառուցման» հիմնադրամ հասարակական կազմակերպությունները: Հայաստանի երիտասարդական կուսակցության Չարենցավանի քաղաքային խորհրդին տրվեց իրավաբանական անձի կարգավիճակ:

Գրանցվեցին նաեւ «Մենք+» օրաթերթի, «Գարդման» բարեգործահայրենակցական միության, «Զորավիգ» բարեգործական միության կանոնադրությունների մեջ կատարված փոփոխությունները:

Պայմանագիր Երեւանի պետական եւ Բոլոնիայի համալսարանների միջեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օրերս Երեւանի պետական համալսարանում տեղի ունեցած նիստի առիթը Երեւանի եւ Բոլոնիայի (Իտալիա) համալսարանների միջեւ համագործակցության պայմանագրի կնքումն էր: Դեռեւս 1988 թ-ից Բոլոնիայի եւ Երեւանի պետական համալսարանների միջեւ գոյություն ուներ բարձրագույն կրթության, գիտության եւ մշակույթի բնագավառներում փոխշահավետ համագործակցության պայմանագիր, ասաց ԵՊՀ ռեկտոր, ակադեմիկոս Ռ. Մարտիրոսյանը: -Դրա համաձայն, անցած տարիներին կատարվել են ուսումնական, մեթոդական, գիտահետազոտական լուրջ աշխատանքներ, տեղի են ունեցել ուսանողների եւ դասախոսների փոխանակություններ: Այժմ մենք նորոգում ենք պայմանագիրը եւ նորից ենք շարունակելու մեր համագործակցությունը աշխարհի այս հնագույն համալսարաններից մեկի հետ: Երկու համալսարաններն էլ վերջին շրջանում դարձել են եվրոպական համալսարանների ասոցիացիայի անդամ, եւ այսուհետեւ անհրաժեշտ է ծրագրերն ու ուսումնամեթոդական պլանները այնպես կազմել, որ համապատասխանեն եվրոպական համալսարանների ծրագրերին ու պլաններին:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ծրագիր ընդդեմ երեխաների մուրացիկության

Երեկ կառավարության շենքում սոցիալական ապահովության, ներքին գործերի եւ ազգային անվտանգության, կրթության ու գիտության, առողջապահության, մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարները ստորագրեցին այդ նախարարությունների մշակած «Թափառաշրջիկ եւ մուրացիկ երեխաներ» ծրագիրը, ինչպես նաեւ հաստատեցին ծրագրի իրագործումը համակարգող միջգերատեսչական հանձնաժողովի կազմը, որը կղեկավարի սոցիալական ապահովության նախարարության կանանց, երեխաների հիմնահարցերի վարչության երեխաների հարցերի բաժնի պետ Ռ. Գասպարյանը:

Ծրագիրն ուղղված է երեխաների շրջանում մուրացկանության եւ թափառաշրջիկության կանխարգելմանը, ծնողական խնամքից եւ հսկողությունից դուրս մնացած թափառաշրջիկ եւ մուրացիկ երեխաների համար անհրաժեշտ օգնության կազմակերպմանն ու իրացմանը: Համաձայն փաստաթղթի, ծրագրի ռազմավարական նպատակներն են բոլոր մակարդակներում երեխաների կյանքի, առողջության եւ իրավունքների պաշտպանությունը, այդ ուղղությամբ տարվող աշխատանքների վրա պատշաճ հսկողության սահմանումը: Կարեւորվում է նաեւ երեխաների, մասնավորապես թափառաշրջիկ եւ մուրացիկ անչափահասների հարցերով զբաղվող համապատասխան գերատեսչությունների (պետական, հասարակական, կրոնական) ջանքերի համախմբումն ու կոորդինացումը, ինչպես նաեւ անչափահասների շրջանում թափառաշրջիկության եւ մուրացկանության հետագա տարածման եւ զարգացման կանխումը: Այդ իսկ նպատակով ծրագրում նախատեսված են իրավական, սոցիալ-տնտեսական, կենցաղային, կրթական եւ հոգեւոր-մշակութային, առողջապահական ոլորտներում իրականացվելիք միջոցառումները: Մասնավորապես, նախատեսվում է արտադպրոցական եւ արտադասարանական խմբակների գործունեության ընդլայնում, դրանց համար անհրաժեշտ միջոցների ապահովում, կառավարությանն առընթեր երեխաների հարցերով զբաղվող կոորդինացիոն միջգերատեսչական խորհրդի ստեղծում, ինչպես նաեւ երեխաների ու ընտանիքի հարցերով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների կոորդինացիոն խորհրդի ստեղծում: Ծրագրվում է նաեւ երեխաների առողջության պահպանման եւ ամրապնդմանն ուղղված քաղաքականության մշակում, հատուկ կրթօջախներում գտնվող երեխաների վերականգնողական եւ առողջարարական բուժման հնարավորությունների ընդարձակում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ազգային

Արկադի Վարդանյանը եւ Յուրի Բարսեղովը հանդես եկան կարճառոտ հայտարարություններով, որոնց իմաստը հետեւյալն էր. մենք ապրում ենք նոր Ավարայր, հանրագումարի են բերվում թուրքական քաղաքական ծավալապաշտության դեմ հայ ժողովրդի մղած դարավոր պայքարի արդյունքները, եւ եթե մենք չկարողանանք պաշտպանել մեր ազգային շահերը, քաղաքական իրավունքներ ունի, որ Արցախը դեռեւս 1918 թ. համաշխարհային հանրության կողմից ընդունվել է իբրեւ վիճելի տարածք: Առաջարկվում էր հարցը ներկայիս քաղաքական լուծման ոլորտից տեղափոխել միջազգային իրավունքի ոլորտ, ուր մեր դիրքերը շատ ամուր են, իսկ Ադրբեջանը ընդհանրապես ոչ մի հակափաստարկ չունի: Այս առումով ողջունվում էր այն տեսակետը, թե կությունը մեր կողմից, հատկապես դրա մեջ Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը ներառելը:

Պատասխանելով մեր հարցին, պրն Բարսեղովն ասաց, թե իր տպավորությամբ «Ադրբեջանը պատրաստվում է պատերազմի», սակայն հնարավոր համարեց, որ դրանից կարելի է խուսափել, եթե վերջ տանք անընդհատ զիջումների մեր քաղաքականությանը, այսինքն հենց ա-

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ

Արկադի Վարդանյանն ու Յուրի Բարսեղովը տագնապ են հնչեցնում

ոկտեմբերի 24-ին ժուռնալիստի տանը, «Հայ-ռուսական համագործակցության եւ վերածննդի միության» հրավերով, մամուլի ասուլիս տվեցին իրավագիտության դոկտոր, միջազգային իրավունքի պրոֆեսոր Յուրի Բարսեղովը եւ Մոսկվայի ռուս-հայկական նախաձեռնությունների կենտրոնի նախագահ, քաղաքագիտության թեկնածու Արկադի Վարդանյանը: Ասուլիսի նկատմամբ հետաքրքրությունն այնքան մեծ էր, որ հարկ եղավ ժուռնալիստի տան «կլոր սրահից» տեղափոխվել նիստերի դահլիճ, որտեղ հնարավոր դառնար տեղավորել ոչ միայն մեծաթիվ լրագրողներին, այլեւ հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների եւ մտավորականության շատ ներկայացուցիչների:

ապա պիտի հասկանանք, որ վտանգվում է ոչ միայն արցախահայության, այլեւ ողջ հայ ժողովրդի ճակատագիրը: «Առանց Ղարաբաղի, ընդգծեց պրոֆեսոր Բարսեղովը, Հայաստանը այլեւս չի կարող գոյություն ունենալ իբրեւ քաղաքական պետություն»: Եթե որեւէ մեկը դա չի հասկանում, ապա «կարելի է զարմանալ, ափսոսալ, կարելի է ասել, որ նա քաղաքական գործիչ չէ եւ նույնիսկ հայ քաղաքական գործիչ չէ»:

Ակնհայտ էր, որ այս եւ այլ, չափազանց սուր ու անհաճո արտահայտությունների սլաքն ուղղված էր ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ ընդհանրապես Հայաստանի իշխանությունների դեմ: Ամբողջ ասուլիսն այդ ուղղվածության էր, որքան էլ թե հարց տվողները, թե մա[illegible] պատասխանողները փորձում էին խուսափել քննադատությունից: Երկու ժամ շարունակ պատասխանելով լրագրողների բազմաթիվ եւ բազմապիսի հարցերին, ասուլիս տվողները շարունակ հուշում էին, թե «չի կարելի ձեռքերը վեր բարձրացնել, երբ հակառակորդը դեռ չի էլ սկսել կրակել», հուսադրում էին, որ «դեռ ամեն ինչ կարելի է ուղղել, դեռեւս ուշ չէ» եւ մատնանշում էին այն քայլերը, որոնք, ըստ իրենց, պարտավոր է անել Հայաստանի ղեկավարությունը: Բազմիցս հիմնավորելով, թե Հայաստանը չպետք է երկնչի աշխարհին ի լուր հայտարարելու ճշմարտությունն այն մասին, որ խոսքը ամենեւին էլ Արցախի ու Ադրբեջանի հակամարտության մասին չէ եւ դա զուտ «Ադրբեջանի ներքին գործը չէ», նրանք նշում էին, որ Արցախի նկատմամբ Հայաստանը պատմական, իրավական եւ

Հայաստանը պաշտոնապես պետք է ճանաչի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը, եւ այդ դեպքում Երեւանի օրինակին կհետեւեն նաեւ ուրիշ պետություններ: Կարեւորվում էր աշխարհին եւ առաջին հերթին Արեւմուտքին հիշեցնել իր պատասխանատվությունը Թուրքիայում եւ Ադրբեջանում հայերի ցեղասպանության, տասնամյակներով շարունակվող դուրսմղման եւ պարբերական ջարդերի համար, որ իրականացվել է նրանց թողտվությամբ սկսած 1915-ի Մեծ եղեռնից, 1920-ի Շուշիի կոտորածից, վերջացրած 1988-ի Սումգայիթով, 1990-ի Բաքվի ջարդերով եւ այլ վայրագություններով: Ադրբեջանի կազմում արցախահայության անվտանգության որեւէ միջազգային երաշխիք համարելով խաբեություն, պրոֆեսոր Բարսեղովն ընդգծում էր, թե սա «կենաց մահու խնդիր է»: Ոչնչացնող քննադատության ենթարկելով Ռուսաստանի ներկայիս ղեկավարությանը եւ արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովին, ընդգծելով, թե Ռուսաստանի Դուման «ոչ մի հարց չի վճռում եւ ոչինչ չի որոշում», ասուլիս տվողները նշում էին, թե մենք մեր հույսը պիտի դնենք առաջին հերթին մեզ վրա, պիտի համախմբենք ողջ հայության ուժերը՝ մոռանալով ամեն կարգի տարաձայնություն: ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը, ըստ նրանց, էն գլխից միայն անկողմնակալ միջնորդներով չէր կազմված, իսկ այժմ առավել եւս, որովհետեւ Ադրբեջանի ղեկավարությունը նավթային խայծով հրապուրել է նրանցից շատերին, հատկապես եռանախագահ երկրներին: Այս պարագայում օգտակար կարող էր լինել Մինսկի խումբն ընդլայնելու առաջար-

նընդհատ զիջումներն են վաղ թե ուշ հանգեցնելու պատերազմի: Ընդսմին, ելնելով նույնիսկ ամենավատթարագույն տարբերակից, պրն Բարսեղովը աներկմիտ հայտարարեց, թե «համաշխարհային հանրությունը շատ մեծ սխալ արած կլինի, եթե թերագնահատի սեփական ազատությունը պաշտպանելու արցախահայության վճռականությունը»:

Կրկին ու կրկին նշավակելով Հայաստանի դիվանագիտական պասիվությունը, եռանախագահների առաջարկները լուռումունջ ընդունելու վարքագիծը, հակառակ առաջարկություններով հանդես չգալու անհասկանալի կեցվածքը, պրն Բարսեղովն ընդգծեց, թե մեր նախագահին նույնիսկ չի հաջողվել Մոսկվային համոզել, որ «Չեչնիան ու Ղարաբաղը տարբեր բաներ են»: Իսկ երբ տեղից մի լրագրող նկատեց, թե այսօրվա «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ինքն է ասել, որ «Ռուսաստանը 20 այսպիսի Ղարաբաղ ունի», պրոֆեսորը դառնությամբ նետեց. «Ահա այդ է Հայաստանի ղեկավարության քաղաքական մտածողության մակարդակը»:

Այն հարցին, թե չէ՞ն փորձել, արդյոք, միջազգային իրավունքի բնագավառում ունեցած իրենց գիտելիքներով օգնել Հայաստանի նախագահին, պրոֆեսոր Բարսեղովը պատասխանեց, թե ինքը երկու անգամ եղել է նախագահի մոտ, շարադրել է իր տեսակետները եւ միշտ պատրաստ է, անկախ տարաձայնություններից, հանուն իր ժողովրդի խորհրդատվությամբ օգնել նրան:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ

Արմենպրեսն այլեւս չունի «պետական» կարգավիճակ

Սկիզբը էջ 1

Ինչ վերաբերում է Արմենպրեսի 75-ամյակին, ապա, ըստ Հակոբյանի, այդ թիվը պետք է վերապահությամբ ընդունել, քանի որ արխիվային փաստաթղթերը չեն պահպանվել: Առաջին հայկական լրատվական գործակալությունը ստեղծվել է 1919 թ.՝ Մինիստրների խորհրդի որոշմամբ, որի հետքերը, սակայն, կորել են:

Ներկայումս Արմենպրեսի նյութերի 95 տոկոսը լրատվություն է եւ միայն 5 տոկոսն է պարունակում մեկնաբանություններ, գնահատականներ, այդ իսկ պատճառով որոշ վերապահությամբ պետք է ասել, որ Արմենպրեսն իրականացնում է պետական քարոզչություն: Այսօրվա իր հիմնական դերը Արմենպրեսը համարում է արտաքին աշխարհում Հայաստանի մասին ճիշտ եւ ամբողջական պատկերացում ստեղծելը, նկատեց Հակոբյանը:

Անդրադառնալով ղարաբաղյան հիմնախնդրի վերաբերյալ մամուլում բարձրացված աղմուկին՝ Հակոբյանը նշեց, որ այդ աղմուկը հիմնավորված չէ եւ հիստերիկայի վերածվելու նշաններ է ձեռք բերում: Մանավանդ որ, Քիշնեւում հայ լրագրողների հետ զրույցում Ադրբեջանի նախագահի ազգային անվտանգության գծով գլխավոր խորհրդական Գուլուզադեն նշել է, որ թե՛ Ադրբեջանում, թե՛ Հայաստանում մամուլի բարձրացրած աղմուկն անիմաստ է, եւ Ադրբեջանը Ղարաբաղի հետ կարող է ուղիղ բանակցություններ վարել, մանավանդ որ, չնայած աղմուկին, ինքը Ա. Ղուկասյանի հետ «սառնա է գնում» ԵԱՀԿ-ի հանդիպումների ընթացքում:

Անդրադառնալով Արմենպրեսի ապապետականացման խնդրին, որը դեռ բարձրացրել է Հրանտ Բագրատյանը, Հակոբյանը նշեց, որ Բագրատյանը ազատական տնտեսության կողմնակից էր, սակայն «ինֆորմացիայի աշխարհում բռնապետի հատկանիշներ ուներ»: Հակոբյանը նշեց, որ պետական պաշտոնյաների երկրորդ-երրորդ էշելոններն են բողոքում Արմենպրեսից, քան առաջին դեմքերը: Վերջերս «շատ փափուկ քաղաքականություն է տանում ԱԺ-ն», կառավարության հետ «փայլուն հարաբերություններ կան»:

Տիգրան Հակոբյանը երեկվա հանդիպման ժամանակ անակնկալ մատուցեց լրագրողներին՝ հայտարարելով, որ հոկտեմբերի 24-ի կառավարության նիստի ժամանակ որոշում է կայացվելու Արմենպրեսի՝ որպես պետական լրատվական գործակալության լուծարման մասին եւ ստեղծվելու է բաժնետիրական ընկերություն: Առայժմ բաժնետոմսերը 100 տոկոսով կմնան կառավարության ձեռքին (Արմենպրեսի ղեկավարության խնդրանքով), մյուս տարի փակ բաժնետիրական ընկերությունը կդառնա բաց:

Տարեկան կտրվածքով բյուջեից ստացվելիք ֆինանսական հատկացումներից, այսօրվա դրությամբ, Արմենպրեսը ստացել է 25 տոկոսը միայն: Գործակալությունն ունի 60 հազարի հասնող լուսանկարների սեւանկարներ, որոնց պահպանումը միջոցներ է պահանջում: Սփյուռքի մամուլի մեծ մասը էլեկտրական փոստ չունի, եւ տեղեկատվությունը ֆաքսով է ուղարկվում, ինչի ծախսերի մեծ մասը փակում է պետությունը: Մյուս տարի պետությունը կպահի Արմենպրեսի բաժնետոմսերի միայն 34 տոկոսը:

Բաժնետեր են ուզում դառնալ նաեւ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը եւ Ռոյթերը:

Հակոբյանն ընդգծեց, որ իշխանության օղակներից Արմենպրեսը ցուցումներ չի ստանում, եւ նյութերն ավելի շատ կրում են տնօրենի քաղաքական հայացքների եւ սկզբունքների ազդեցությունը:

Հակոբյանը նկատեց, որ հասարակական կարծիք ձեւավորելու գործում մամուլը շատ փոքր դեր է կատարում եւ հասարակության տագնապները քիչ է արտահայտում, հիմնականում կտրված է ժողովրդից:

Հակոբյանն անդրադարձավ նաեւ հայկական հեռուստատեսությանը, նշեց, որ թեպետ ներկա ղեկավարի հետ հույսեր է կապում, սակայն նա «թիմ» չունի: Նա նշեց, որ լրագրողները չեն պաշտպանում իրենց «կորպորատիվ շահերը»: Իսկ լրատվական գործակալությունների թողարկած նյութը Արմենպրեսի տնօրենն անվանեց «հում նյութ», որոնք թերթերի խմբագրությունները պետք է կարողանան ճիշտ օգտագործել՝ մեկնաբանելով:

Արմենպրեսի եւ տեղեկատվության ու գրահրատարակչության վարչության միջեւ առաջացած տարաձայնությունների առումով Հակոբյանը գերադասեց մեկնաբանություններ չտալ, թեպետեւ նկատեց, որ այդպես էլ պետական արդյունավետ աշխատող այնպիսի կառույց չստեղծվեց, որով ամբողջ պետական տեղեկատվական դաշտը ձեւավորվեր:

Իսկ, ընդհանրապես, Հայաստանում չկան մասնագիտական լրագրողական ինստիտուտներ, իսկ Երեւանի պետական համալսարանի լրագրության ֆակուլտետը հազիվ թե «նորմալ լրագրողներ պատրաստի, քանի դեռ դրա գլխին Գառնիկ Անանյանն է կանգնած»: Հակոբյանը նշեց, որ Արմենպրեսը իր վաճառված տարածքների համար չի վճարում տեղեկատվության վարչությանը, քանի որ ողջ վերանորոգումն Արմենպրեսն իրականացրել է սեփական միջոցների հաշվին: Ավելացրեց, որ որպես պետական լրատվական գործակալություն, Արմենպրեսը մենաշնորհ չի վայելում տեղեկատվության դաշտում: Իսկ ընդհանրապես, շատ հաճախ գործակալության նյութերն օգտագործելիս՝ «մոռանում են» հղումների մասին:

Արմենպրեսն ունի 85 աշխատակից:

Լրագրողների հարցերին պատասխանելիս Տիգրան Հակոբյանը վրդովմունք հայտնեց լրագրողների անտարբերությունից, որը ցուցաբերվում է հայաստանյան մամուլին աջակցելուն միտված ֆինանսական հատկացումների հանդեպ: 1 մլն-ից ավելի դոլար է մտել «Հայաստան՝ անկախ մամուլը ձեւավորելու, զարգացնելու համար. ո՞վ է դրանից ինչ տեսել», նկատեց Հակոբյանը: Այսօրինակ իրավիճակը, որ ստեղծում են միջազգային կազմակերպությունները, Հակոբյանն անվանեց «քաղաքական սադրանք»: «Ես այն եզրակացությանն եկա, որ դրանք շահագրգռված չեն, որ Հայաստանում նորմալ, ազատ, հայալեզու մամուլ ստեղծվի»:

ՄԱԿ-ի հովանու տակ հանդիպեցին մարդու իրավունքներով զբաղվող ՀԿ-ները

Երեկ ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժնի (ՀՏԲ) նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ հանդիպում մարդու իրավունքների պաշտպանության խնդիրներով զբաղվող, գրանցված ոչ կառավարական (հասարակական) հայաստանյան կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: ՀՏԲ ներկայացուցիչ Էնկու Կեբեդեն, նշելով ՄԱԿ-ի «ուշադիր հայացքը» մարդու իրավունքներին առնչվող հարցերի նկատմամբ, ներկայացրեց հանդիպման նպատակը՝ ի հայտ բերել հայաստանյան ՀԿ-ների վերաբերմունքը եւ գնահատականը Հայաստանում խնդրո առարկա ոլորտում առկա իրավիճակին, քննարկել եւ մշակել դեկտեմբերի 10-ը (Մարդու իրավունքների պաշտպանության օրը) վայելուչ նշելու միջոցառումների համատեղ ծրագիր, որ կիրականացվի Սորոսի հիմնադրամի հաշվին:

Հանդիպմանը ներկա էին Պատանդների պաշտպանության, Սախարովի հիմնադրամների, Հայաստանի Հելսինկյան կոմիտեի եւ միավորման, ժողովրդավարական ֆորումի, Հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ Սահմանադրական իրավունքների պաշտպանության կենտրոնների, «Զինվորի մայր» կազմակերպության եւ մի շարք այլ կանանց կազմակերպությունների, Սպառողների շահերի պաշտպանության եւ այլ ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Վերջիններիս բաժանվեց Մարդու իրավունքների հռչակագիրը եւ մեկական հարցաթերթիկներ, որ ի հայտ պիտի բերեին, թե, հանդիպման մասնակիցների կարծիքով, որքանով են կիրառվում Հայաստանում հռչակագրի դրույթները:

Առաջարկվեց կազմակերպել խորհրդաժողով «այս երկրի խոշորագույն դահլիճում»՝ նվիրված մարդու իրավունքների խնդիրների մեկնաբանությանը, հեռուստատեսային ժամեր «գնել»՝ մարդկանց գիտելիքներն այդ հարցում ընդլայնելու նպատակով եւ այլն: Եղան եւ արմատական առաջարկներ: Օրինակ, մինչեւ դեկտեմբերի 10-ը դիմել դատախազությանը՝ բանտերում եւ մեկուսարաններում խոշտանգված տասնյակից ավելի բանտարկյալների սպանության մեղավորներին պատասխանատվության ենթարկելու պահանջով, արձագանքի բացակայության դեպքում դեկտեմբերի 10-ին ցուցադրական դատավարություն կազմակերպել՝ դատապարտելու այդ հանցագործությունների հեղինակներին, որոնց ցուցակը խոստացավ տրամադրել Հելսինկյան կոմիտեի ներկայացուցիչ Վահան Իշխանյանը: Ի վերջո, ներկաները համաձայնեցին չշտապել, որոշվեց ստեղծել աշխատանքային խումբ՝ առաջարկություններն ամփոփելու համար, եւ մեկ շաբաթ անց կրկին հանդիպել «ընդլայնված կազմով»:

Էնկու Կեբեդեն, կոչ անելով չքաղաքականացնել խնդիրը եւ հանդուրժողականություն դրսեւորել միմյանց եւ այլոց նկատմամբ, միաժամանակ առաջարկեց հանդես գալ մարդու իրավունքներին նվիրված հոդվածներով, որ անհրաժեշտության դեպքում կարող են տպագրվել առանձին գրքույկով՝ նվիրված Մարդու իրավունքների պաշտպանության օրվան:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Տագանրոգում հիմնվեց հայ համայնքի «Նաիրի» ընկերությունը

ՏԱԳԱՆՐՈԳ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերջերս ՌԴ Ռոստովի մարզի Տագանրոգ քաղաքում գրանցվել է տեղի հայ համայնքի «Նաիրի» հայկական ընկերությունը: Նախագահ է ընտրվել ֆիզիկա-մաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, Տագանրոգի մանկավարժական ինստիտուտի դասախոս Նշան Ղազարյանը: Ինչպես հաղորդեց Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի նախագահի պաշտոնակատար Զիվան Մովսիսյանը, ընկերությունը կոչված է համախմբելու տեղի հայությանը, որոնց թիվը հասնում է շուրջ 6 հազարի, նպաստելու նրանց ազգային ինքնության եւ նկարագրի պահպանմանը: Այդ նպատակով ընկերությունը արդեն կազմակերպել է կիրակնօրյա դպրոց, անցկացրել տարբեր մշակութային միջոցառումներ, սերտ կապեր հաստատել արդեն աշխատանքի փորձ ունեցող Ռոստով քաղաքի հայ համայնքի հետ:

Նախատեսվում է հիմնել «Նաիրի» ամսաթերթը, քաղաքի կենտրոնական գրադարանում բացել հայերեն բաժին, տեղի հեռուստատեսությամբ կազմակերպել հաղորդումներ հայկական թեմաներով եւ այլն:

Ընկերության առջեւ ծառացած հոգեւոր, կրթամշակութային տեղեկատվական եւ հայապահպանության մի շարք այլ խնդիրների լուծման ու հետագա համագործակցության հարցերը օրերս քննարկվեցին կոմիտեում Երեւանում գտնվող ընկերության նախագահ Նշան Ղազարյանի հետ:

ԱԶԳ

Արցախ

Պարտադրված եւ անպտուղ քարոզչություն, որ պետք է փոխվի

Չարդախլու գյուղի ինքնապաշտպանության 10-րդ տարեդարձի առթիվ

Հայ ժողովրդի ազատագրական շարժման ներկա փուլը չնայած ընթանում է մեր աչքի առաջ, սակայն շատ հարցեր խեղաթյուրվում կամ սխալ են ներկայացվում: Դրանց հետ կապված, սխալ ուղղությամբ է գործում նաեւ քարոզչությունը, դառնում անպտուղ. լավագույն դեպքում սպասում են, թե հակառակորդն ինչ կասի, որ պատասխան տան: Այդպիսի էական հարցերից մեկը կապված է բուն շարժման սկզբնավորման ու բնույթի հետ:

Հիշենք, թե իր ինքնորոշման մասին ԼՂԻՄ-ի 1988 թ. փետրվարի 20-ի որոշումը ինչպես ոտքի հանեց հայությանը: Միանգամից փողոց դուրս եկան հարյուր հազարավոր մարդիկ իրենց ձայնը միացնելու ԼՂԻՄ-ի արդար պահանջին: Ի պատասխան հայ ճանաչված մտավորականների խնդրանքի, ԽՍՀՄ ղեկավար Մ. Գորբաչովը «զգուշացրեց» պատվիրակներին, թե մարզը Հայկական ԽՍՀ-ին միացնելու դեպքում Ադրբեջանի սահմաններում կմնան Ղարաբաղի բնակիչներից երկու անգամ ավելի հայեր, հենց միայն Բաքվում՝ շուրջ 200 հազար: Ադրբեջանական ժողովրդին այդպես գրգռելուց ու թշնամացնելուց հետո, ասել է նա, պատկերացնո՞ւմ եք ձեր քույրերի ու եղբայրների վիճակը: Եվ այսպես է ամփոփել իր միտքը. «դուք պատասխանատու եք դեպքերի հետագա ընթացքի համար»:

Մ. Գորբաչովը դրանով բացահայտ հայտ նետում էր, թե հայերի միավորման պահանջը պատժի արժանի է: Այսինքն նա ուրվագծում էր հետագա դեպքերի ծրագիրը, որը գործի է դրվում Ադրբեջանի ղեկավարության եւ վայ-մտավորականության կողմից գրգռելով ու ոտքի հանելով խաժամուժին, մղելով հայերի դեմ վայրագությունների: Մոսկովյան եւ ադրբեջանական իշխանությունները քարոզչական բոլոր միջոցներով սերմանեցին այն շինծու միտքը, թե այդ վայրագությունները «բնական» ռեակցիա են Ադրբեջանի «մասնատման», հայերի «ապօրինի» պահանջի դեմ: Այդպես ծավալվեց հակահայ մի քարոզչություն, որի հանդեպ նոր ձեւավորվող հայ քարոզչությունը ոչ միայն թույլ էր, այլեւ ակամա պատասխանողի, արդարացողի դերում: Ու այդպես արմատավորվեց մի վնասակար, կրավորական կեցվածք: Քարոզչությունն էլ հակառակորդի կողմից պարտադրված ուղղություն ստացավ, որ անկախություն ձեռք բերելուց հետո էլ շարունակվում է: Դրանում իր վնասակար դերն ունեցավ մեկ այլ աղետալի հանգամանք: Ադրբեջանի պայքարը հայերի դեմ կազմակերպվում էր իշխանության կողմից, որ հսկայական հնարավորություններ ու փորձ ուներ, իսկ հայերի շարժումը, ընդհակառակը, բախվում էր նաեւ սեփական իշխանավորների թշնամանքին. պակասում էին միջոցները, փորձը, շարժումն ամբողջության մեջ տեսնելու, հետեւանքները կռահելու եւ այլ կարողություններ:

Ցավալի արդյունքն ակնբախ է: Մինչեւ այսօր էլ հանդիպում են նույնիսկ դեպքերին քաջատեղյակ մարդիկ, որ արմատացած սխալ գիտակցությամբ էլ շարունակում են ներկայացնել դեպքերը:

Ի՞նչ եւ ինչպե՞ս է կատարվել իրականում: 1980-ական թվականների կեսերից ԽՍՀՄ քայքայման նշանները բերեւս առաջինը հասկացան Ադրբեջանի ղեկավարները եւ ձեռնարկեցին այդ հանրապետությունը հայաթափ անելու մի հրեշավոր ծրագիր: Նախիջեւանի հարցն ըստ էության լուծված էր, մնում էր ԼՂԻՄ-ը: Այդ հարցն էլ եթե լուծեին, օրակարգ կդրվեր Զանգեզուրի հարցը, որտեղ օրավուր ավելանում էր ադրբեջանցիների թիվը, իսկ հայերի աճը նվազում, արտահոսքը մեծանում: ԼՂԻՄ-ի հարցը միանգամից չէին կարող ձեռնարկել, որովհետեւ մարզի շրջակայքում եւ ամբողջ Ադրբեջանում շուրջ կես միլիոն հայություն կար, որը կենսական միջավայր էր մարզի համար: Ուրեմն այդ միջավայրը պիտի քայքայեին: Հայտնի են վանդալիզմի բազմաթիվ օրինակներ՝ Ֆիզուլու շրջանում հայկական եկեղեցին բուլդոզերով հողածածկ արեցին, Գանձակում հայկական խաչքարերն ու արժեքավոր արձանագրություններով տապանաքարերը ծածկեցին ասֆալտով, թողեցին գետնի տակ: Դաշքեսանում խորհրդային հայ զինվորի հուշարձանն ավերեցին եւ այլն, եւ այլն:

Այդ ամենը սեւ գործի նախաբանն էր: 1987 թ. հունիսի 11-ին Ադրբեջանի պաշտոնական գլխավոր թերթում («Բակինսկի ռաբոչի») Հայկական ԽՍՀ-ի գերբը տպագրվեց առանց Մասիսների պատկերի: Հասկանալի է, որ դա վրիպում չէր: Դրանով հակահայ բոլոր ուժերին բացահայտ գործի անցնելու հրահանգ էր տալիս կենտկոմի թերթը: Այդ բոլորը մի հստակ ծրագրով էր կատարվում, որի հաջորդ քայլը պիտի լինեին զանգվածային բռնությունները: Իսկ որտեղ կազմակերպել առաջինը: Շամխորի շրջանի հին հայկական խոշոր ու հզոր Չարդախլու գյուղն էր, որ ապրում էր համարյա ներքին կիսանկախ կյանքով, հենված իր փառավոր անցյալի վրա, իր ճանաչված զավակներով հպարտ ու ինքնավստահ ԽՍՀՄ 3 հերոս է տվել, 2 մարշալ, 5 գեներալ, 199 սպա: Շրջակա հայ գյուղերի համար Չարդախլուն մի տեսակ ամրոց էր, որ հավատ ու վստահություն էր ներշնչում:

Կար նաեւ մեկ այլ հանգամանք, որ անհանգստացնում էր թշնամուն. գյուղը օր-օրի բարգավաճում էր, տնտեսությունը հզորանում. միայն վերջին տարում 38 ընտանիք, 122 շունչ նախկին չարդախլուցիներ հայրենի գյուղ էին վերադարձել ԽՍՀՄ տարբեր կողմերից, հաստատվել: Դավադիր թշնամին հենց այդ գյուղն ընտրեց հայերի մարտական ոգին փշրելու համար, որպեսզի նրանք ոչ թե տարբեր կողմերից հավաքվեն, կենտրոնանան, այլ գրվեն, դատարկեն գյուղերը:

Ուղիղ տասը տարի է անցել եւ, ցավոք, ստվերի տակ է թողնվել, թե ինչպես է գյուղը պաշտպանվել ամիսներ շարունակ, համախմբվել, դիմադրել բազմապիսի բռնություններին: 1987 թ. սեպտեմբերին այնպիսի վայրագություններ կատարվեցին, որ չտեսնված ու չլսված էին ԽՍՀՄ-ում: Շամխորի շրջանի ղեկավարությունը, կուսշրջկոմի առաջին քարտուղարի գլխավորությամբ, 150 զինված ոստիկաններով, հրեշ մեքենաներով ասպատակեցին, բայց գյուղը չընկրկեց, չզիջեց դիրքերը, շարունակեց պաշտպանել իր շահերը ընդդեմ առաջին քարտուղարի, որ ստիպում էր հլու-հնազանդ ենթարկվել, իր ուզած մարդուն ղեկավար նշանակել, իր ուզած գյուղերի հետ հարեւանություն անել, իր ուզած ձեւով տնօրինել ե կամուսը եւ այլն: Ավաղ, երկար դիմադրել անհնարին եղավ եւ փառավոր գյուղը հայաթափ արվեց:

Մոսկովյան իշխանություններն ու նրանց կամակատար հայաստանյան ղեկավարները ոչ միայն չպաշտպանեցին սեփական ժողովրդի արդար դատը, նույնիսկ արգելեցին այդ մասին բարձրաձայն խոսել կամ գրել: Միայն քանի ամիս հետո, այն էլ միայն «Սելսկայա ժիզն» մոսկովյան թերթը նկարագրեց ողբերգությունը (1987 թ. դեկտեմբերի 24-ի համարում): Տարիներ հետո, երբ արդեն ամայացած էին Գարդման աշխարհի հնամյա հայ գյուղերը, Վլադիմիր Մովսիսյանը հայկական հեռուստատեսությամբ խոստովանեց, թե հայ ղեկավարության կողմից ռազմավարական ինչպիսի մեծ սխալ էր հայ գյուղերի այդ խումբը բախտի քմահաճույքին թողնելը եւ այդպես հեշտությամբ կորցնելը:

Ահա այսպես, հայերի դեմ Ադրբեջանի նորօրյա վայրագությունները սկսվել են 1988 թ. փետրվարի 20-ի որոշումից շատ առաջ: Սումգայիթի, Բաքվի, մյուս ողբերգությունները ոչ թե այդ որոշման արձագանքն են, այլ 1987 թ. վայրագությունների շարունակությունն են: Դա Ադրբեջանի (կարելի է հասկանալ Թուրքիայի) հայաջինջ քաղաքականության արդյունքն էր, որ խորհրդային բոլոր տարիներին իրականացվում էր քողարկված մեթոդներով ու եղանակներով, իսկ ԽՍՀՄ խարխլումից ու փլուզումից հետո բացահայտ վայրագ բնույթ ստացավ: Հարցը այսպես պատկերացնելուց հետո հասկանալի կդառնա նաեւ, թե այդ ինչպե՞ս եղավ, որ 1988-ի փետրվարի 20-ից հետո միանգամից հարյուր հազարավոր հայ մարդիկ ընդոտնեցին. դա նախորդ շրջանի կուտակված ընդվզումն էր, որ պոռթկաց:

Խորհրդային քարոզչությունը հիշյալ իրողությունները անտեսել կամ խեղաթյուրել է, որպեսզի քողարկվի նաեւ իր հակաժողովրդական էությունը, ճնշի ժողովրդավար շարժումները: Իր հերթին, ցավալի է տեսնել, թե մեր մամուլն ու լրատվության մյուս միջոցները ինչպիսի անտարբեր դիրք են գրավել թշնամու կողմից գրավված հին հայկական արցախյան հողերի ճակատագրի նկատմամբ, ինչպիսի ստվերի տակ է թողնվել բռնի տեղահանված բազմահազար հայերի հիմնահարցը:

Փոխանակ մեր թերթերը աշխարհին բացատրեն, որ Արցախը հին հայկական այդ նահանգը, Արաքսի ափերից հասնում է մինչեւ Արծվաշեն, որ Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզը եւ ԼՂՀ-ն Արցախի մի մասն են միայն, հակառակն են անում:

Աշխարհից պահանջում ենք, որ ճանաչի ԼՂՀ-ն, եւ աշխարհը փաստորեն հաշվի է նստում այդ իրողության հետ, իսկ մենք չե՞նք ուզում ճանաչել: Ամբողջ Ղարաբաղը 1921-ին զավթելուց հետո թուրք-ադրբեջանական ուժերը նրա տարածքի մի փոքր մասին են միայն ինքնավարություն տվել: Սահմաններն էլ գծել են այնպես, որ ԼՂԻՄ-ը Հայաստանից անջատված լինի: Արդեն քանի տարի, պատմական այդ անարդարությունը վերացված է անթիվ զոհերի գնով: Սակայն մեր քարոզչությունը կոպտորեն կրկնում է հինը:

Հայ զինվորը իր արյան գնով ռազմի դաշտում լուծել է ճակատագրական շատ հարցեր: Այսօր այդ հարցերը դրված են քաղաքական սեղանի վրա, ուստի հայ քարոզչության բոլոր միջոցները պետք է լծվեն համազգային խնդիրների լուծմանը զերծ մնալով հին մտածելակերպից ու հին հոգեբանությունից, ելնելով պատմական իրողությունից, մեր ազգի գոյատեւման ու բարգավաճման ներկա ու գալիք խնդիրներից:

ԿԻՄ ՂԱՀՐԱՄԱՆՅԱՆ

ԵԱՀԿ ԽՄԲԻ ԱՅՑԸ

Խաղաղապահի գործողության ժամը մո՞տ է

Նոյեմբերի 15-22-ը մեր տարածաշրջանում էր գտնվում ԵԱՀԿ բարձր մակարդակի պլանավորման խումբը: Խումբն այցելել է Հայաստան, Լեռնային Ղարաբաղ, Ադրբեջան: Խմբի ղեկավար, ֆրանսիացի գնդապետ Միշել Քեսանժեն տեղեկացրել է, որ այցելությունը նպատակ ունի ուսումնասիրել խաղաղապահ ուժերի տեղաբաշխման նախագծերը: Այս կապակցությամբ մի քանի հարց է ծագում:

Առաջին՝ ի՞նչ բնույթի խաղաղապահ գործողություն է նախատեսվում իրականացնել ղարաբաղյան հակամարտության գոտում: Երկրորդ՝ ի՞նչ լիազորություններ ունի ԵԱՀԿ բարձր մակարդակի պլանավորման խումբը, որը նախագծում էր այդ գործողությունը, երրորդ՝ ինչո՞ւ է խումբը հենց այս պահին այցելում տարածաշրջան, կարելի՞ է, արդյոք, ենթադրել, որ խաղաղապահ գործողության ժամը մոտենում է:

Նշված հարցերը պարզաբանելու նպատակով՝ դիմեցինք Հայաստանի արտգործնախարարության սպառազինությունների վերահսկման եւ անվտանգության խնդիրների դեպարտամենտի տնօրեն Արմեն Խառազյանին, որի ղեկավարած ստորաբաժանումն էլ ղեկավարում է ԵԱՀԿ բարձր մակարդակի պլանավորման խմբի հետ տարվող աշխատանքները:

Քանի որ մամուլում շատ հաճախ գործածվում է խաղաղարար գործողություն հասկացությունը, պարոն Խառազյանը ի սկզբանե ուշադրություն հրավիրեց այն հանգամանքի վրա, որ ղարաբաղյան հակամարտության պարագայում ԵԱՀԿ-ն ծրագրում է ոչ թե խաղաղարար, այլ՝ խաղաղապահ գործողության իրականացում: Իսկ դրանք բավականին տարբեր բաներ են: Խաղաղարար գործողությունը պատերազմող կողմերին խաղաղություն պարտադրող ուժային միջոցառում է, որն իրականացնելու մանդատը կարող է տալ միայն ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը: Խաղաղարար գործողության դասական օրինակ է ՆԱՏՕ-ի զինված ուժերի օպերացիան Բոսնիա-Հերցեգովինայում: Ինչ վերաբերում է խաղաղապահ գործողություններին, ապա սրանք իրականացվում են միայն հակամարտող կողմերի համաձայնության դեպքում, երբ արդեն կա խաղաղության մասին համաձայնագիր: Ղարաբաղյան հակամարտության պարագայում խոսքը բացառապես այս երկրորդ՝ խաղաղապահ տարբերակի մասին է, եւ խաղաղապահ ուժերն էլ որեւէ քաղաքական խնդիր հետապնդելու կամ կողմերից որեւէ մեկի վրա զինված ներգործություն ունենալու իրավունք կամ հնարավորություն չունեն: Նրանք միայն հսկում են խաղաղության համաձայնագրի կատարման ընթացքը, որը, ինչպես հայտնի է, դեռ չի էլ ստորագրվել: Եվ այնուամենայնիվ, եթե այդ համաձայնագիրը ստորագրվի, ի՞նչ բնույթի խաղաղապահ գործողություն է նախատեսում իրականացնել ԵԱՀԿ-ն:

– Հրադադարի հաստատման պահից գնում է բանակցային գործընթաց, որի արդյունքում կողմերը հասնում են մի տեղ, երբ որոշում են, որ այլեւս այս հրադադարը պետք է վերածվի զինադադարի, եւ միջոցառումներ պետք է ձեռնարկվեն այս զինադադարը կայացնելու ու պատերազմական գործողությունների վերսկսումն անհնարին դարձնելու համար: Դրանից հետո միայն սկսվում է քաղաքական կարգավորման գործընթացը: Մինչեւ քաղաքական կարգավորման գործընթացն ընկած ժամանակաշրջանում կնքված զինադադարի համաձայնագիրը իրականացնելու համար է, որ օգտագործվում են ԵԱՀԿ խաղաղապահ ուժեր: ԵԱՀԿ մոտեցումն այսպիսին է, որպեսզի խաղաղապահ գործողություն իրականացվի, պետք է լինի խաղաղություն: ԵԱՀԿ խաղաղապահ ուժերը կարող են տարածաշրջան ժամանել եւ օգնել կողմերին կատարելու խաղաղության համաձայնագիրն այն պարագայում, երբ բոլոր կողմերը (ովքեր որեւէ պատասխանատվություն են ստանձնել խաղաղ համաձայնագրի իրականացման համար եւ ստորագրել են այդ համաձայնագիրը) փոխըմբռնման հուշագիր են ստորագրում ԵԱՀԿ-ի հետ՝ խաղաղապահ գործողություն ընդունելու վերաբերյալ եւ ստանձնում են որոշ պարտականություններ: ԵԱՀԿ-ն էլ ստանձնում է իր պարտականությունները ապահովելու այդ խաղաղապահ ուժերի անվտանգությունը տարածաշրջանում:

– Իսկ մոտավորապես քանի՞ մարդ կարող է ներգրավված լինել խաղաղապահ գործողության մեջ: Խաղաղապահ ուժը բաղկացած է լինելու բացառապես դիտորդների՞ց, թե՞ նաեւ զորքային բաղադրիչ կարող է ունենալ:

– Այս ամենը պայմանավորված է նրանով, թե կողմերն իրենց խաղաղ գործընթացի մեջ ի՞նչ տեսակ համաձայնությունների կարող են հասնել: ԵԱՀԿ խաղաղապահ գործողության պլանավորման խումբն առաջնորդվում է հետեւյալ մտածելակերպով. ընդհանրապես միջազգային պրակտիկայում ընդունված չափանիշներ կան, որոնցով խաղաղ գործընթացները զարգանում են: Այդ չափանիշները շատ լայն դիապազոն կարող են ունենալ՝ սկսած նրանից, որ կարող է խաղաղապահ ուժ չգալ, բայց գալ դիտորդական կոմպոնենտ, կարող է լինել ե՛ւ խաղաղապահ ուժ, ե՛ւ դիտորդական կոմպոնենտ: Քանակական առումով դրանք կարող են 500-ից մինչեւ մի քանի հազար ԵԱՀԿ պաշտոնյա կամ ԵԱՀԿ անդամ երկրների զինված ուժերի անձնակազմ, կամ ԵԱՀԿ դիտորդներ ընդգրկել: Այս բոլոր նկատառումները բարձր մակարդակի պլանավորման խումբը հաշվի է առնում ներկայացնելու համար իր մոտեցումը, թե ինչպիսին կարող է լինել ԵԱՀԿ խաղաղապահ գործողությունը: Միշտ ի մտի ունենալով, որ ինչպիսին էլ այն լինի, ինչպիսի ընտրության տարբերակներ էլ ներկայացվեն, դրանցից միայն մեկը կարող է իրականացվել: Այն, որ ավելի մոտ է կանգնած կողմերի համաձայնեցրած փաստերին:

– Ի՞նչ լիազորություններ ունի բարձր մակարդակի պլանավորման խումբը եւ ո՞ր երկրների ներկայացուցիչներից է բաղկացած: Հարցը հրատապ է նաեւ այնքանով, որ Բաքվից ստացված մի հաղորդագրության համաձայն, բարձր մակարդակի պլանավորման խմբի կազմում ընդգրկված են Ֆրանսիայի, Ռուսաստանի, Դանիայի, Իռլանդիայի եւ Թուրքիայի ռազմական ներկայացուցիչները: Թուրքիայի ռազմական ներկայացուցչի ներկայությունը խմբի կազմում առնվազն զարմացնում է:

Ա. Խառազյանն այս կապակցությամբ ասաց, թե «ինչ-որ երկրի ռազմական ներկայացուցիչ» ձեւակերպումը ճիշտ չէ, քանի որ բարձր մակարդակի պլանավորման խումբը բաղկացած է ոչ թե երկրների ներկայացուցիչներից, այլ՝ ԵԱՀԿ աշխատակիցներից, որոնք, բնականաբար, տարբեր երկրների քաղաքացիներ են: Ինչ վերաբերում է թուրք զինվորականին, ապա նա Հայաստանում եւ Ղարաբաղում չի եղել:

Լիազորությունների առումով. ԵԱՀԿ բարձր մակարդակի պլանավորման խումբը բացառապես տեխնիկական առաջարկություններ ներկայացնող մարմին է, որն այդ առաջարկները քննարկում է կողմերի հետ եւ ներկայացնում ԵԱՀԿ գործող նախագահողին, որն էլ, իր հերթին, այդ առաջարկները հրապարակ հանելով, պետք է նկատի ունենա ԵԱՀԿ անդամ երկրների կոնսենսուսը: Իսկ այս պարագայում՝ նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի՝ որպես հակամարտող կողմի համաձայնությունը: Որեւէ քաղաքական որոշում կայացնելու կամ քաղաքական առաջարկ ներկայացնելու մանդատ բարձր պլանավորման խումբը չունի:

Եվ վերջին հարցը: Ինչո՞ւ հենց այս օրերին տեղի ունեցավ խմբի այցելությունը տարածաշրջան: Կարելի՞ է, արդյոք, ենթադրել, որ խաղաղապահ գործողության ժամը մոտենում է: Հիշեցնենք, որ լիսաբոնյան գագաթնաժողովից հետո սա խմբի առաջին այցելությունն է տարածաշրջան, իսկ այդ հանգամանքը ինչ-որ բան վկայում է:

«Ազատություն» ռադիոկայանի նոյեմբերի 22-ին հաղորդած ...
մամուլին է տրամադրել «Երկ...
տեղեկատվական կենտրոնը»

ԱԶԳ **միջազգային**

Ինչ է զգում մահապարտը, որի պատիժը փոխարինում են ցմահ բանտարկությամբ

Մահապատժի հարցը եվրոպական հայելու մեջ

Եվրախորհրդի վեհաժողովին մասնակցող Հայաստանի պատվիրակության վերադարձի օրը մեր լրատվամիջոցները հայտնեցին, որ դատարանի որոշմամբ Արմավիրի 2 քաղաքացի դատապարտվել են մահապատժի: Խնդիրն ի թիվս այլ պատճառների ուշագրավ էր նրանով, որ Հայաստանը պատրաստվում է առաջիկայում դառնալ Եվրախորհրդի անդամ, իսկ այս կազմակերպության առաջադրած պահանջներից մեկը մահապատժի՝ որպես պատժամիջոցի վերացումն է: Նման խնդիր դրված է անդամ եւ հայտատու բոլոր երկրների առջեւ: Բանն այն է, որ Հին աշխարհամասում կան մոտ մի տասնյակի չափ երկրներ, որտեղ առկա է մահապատժի ինստիտուտը: Այն գործում է նաեւ ժողովրդավարության խորհրդանիշ համարվող ԱՄՆ-ի 38 նահանգներում: Ընդ որում ամենադաժան ձեւերով, նույնիսկ կախաղանով:

Բայց մեկ է, խնդիրը դրված է եւ միտումն ընդհանուր է: Ստրասբուրգին մասնակցող նորանդամ երկրներից շատերի ղեկավարների ելույթներում խոսք եղավ, որ մահապատիժը իրենց մոտ վերացվել կամ վերանալու ճանապարհին է: Իհարկե, եվրոպացիները միամիտ չեն ու լավ են հասկանում, որ սա հեշտ գործ չէ: Դրա համար էլ եվրապատգամավորները շարունակաբար զգուշացնում են Ռուսաստանից մոտ մեկ տարի առաջ Եվրախորհրդին անդամակցած Ուկրաինայի պատվիրակներին, որ չեն կատարել ստանձնած պարտավորությունները մահապատժի վերացման ուղղությամբ: Միջխորհրդարանական վեհաժողովը դժգոհ է նաեւ Ռուսաստանից: Երկուսն էլ պարտավորվել են մորատորիում հայտարարել եւ հետո օրենսդրական ճանապարհով վերացնել մահապատիժը:

Միջազգային ներում կազմակերպությունը, սակայն, պնդում է, որ միայն անցյալ տարի Ռուսաստանում մահապատժի է ենթարկվել մոտ 140 մարդ: Վեհաժողովն զգուշացնում է, որ կրկնվելու դեպքում կկասեցվեն ռուս պատգամավորների լիազորությունները: Զգուշացնում է, բայց, միեւնույն է, իրականացվում են:

Էստոնիան, ընդհակառակը, վերջին շրջանում հպարտանում է, որ, մերձբալթյան երկրներից առաջինը, անցած ձմռանն օրենքով վերացրել է մահապատիժը՝ փոխարենը սահմանելով 25 տարվա բանտարկություն: Մահապատիժը վերացնելու ճանապարհին են Լատվիան եւ Լիտվան: Երկուսում էլ մորատորիում է հայտարարված:

Ռուսական մամուլը հայտնում է, որ վերջին տարիներին մահվան ոչ մի դատավճիռ ի կատար չի ածվել նաեւ Ադրբեջանում: Մահապարտների անպատուհան խցում, թոքախտավորների հետ իր վերջին ժամին է սպասում նաեւ պաշտպանության նախկին նախարար Ռահիմ Ղազիեւը, որ մահվան է դատապարտվել հայրենիքին դավաճանելու եւ Շուշին ու Լաչինը հանձնելու մեղադրանքով: Ռուս փորձագետները պնդում են, որ Ռուսաստանը Ղազիեւին Ալիեւին հանձնելու իրավունք չուներ, որովհետեւ նա փախստական էր: Եվ անգամ երկիրը իրավունք չունի հանձնելու անգամ քրեական հանցագործին: Հանձնելու մի երկրի, որտեղ մարդկանց ենթարկում են կտտանքների եւ մարմնական տանջանքների:

Ինչպիսին է այս առումով վիճակը Հայաստանում, որ նույնպես կանգնած է մահապատիժը վերացնելու խնդրի լուծման առաջ: Ոչ վաղ անցյալում այս կապակցությամբ ԱԺ-ում ծավալված քննարկումներից եւ մամուլի հրապարակումներից պարզ դարձավ, որ խնդիրը լուրջ է նաեւ մեզանում: Հայաստանում նույնպես մահապարտներ կան, որոնց մահվան դատավճիռը նախագահը չի ստորագրում: Ինչպես համարյա ամեն տեղ, մեզանում նույնպես նախագահին այդ իրավունքն ունի: Մասնագետներն ասում են, որ Նախագահը կարող է նաեւ ներել մահապարտին, եթե իհարկե լինեն դրա համար անհրաժեշտ հիմնավոր միջնորդություններ տեղական եւ միջազգային կազմակերպությունների կողմից: Սա նույնպես հայտնի է աշխարհում: Մեզ նման անցումային շրջանի երկրներում, սակայն, հայտնի չէ թերեւս մի դեպք, երբ որպես կանոն ընդդիմության կողմից մշտապես կրակի տակ առնված եւ պիտակավորված նախագահներից որեւէ մեկը փորձեր մարդասպանին ներում շնորհելով վաստակել նաեւ մարդասպանի պաշտպանի անունը (90 թվականից հետո մեզանում մահապատժի դատավճռով ավարտված բոլոր գործերում կան սպանության մանրամասներ):

Բնականաբար մահվան դատապարտված քաղաքացին դիմում է իր երկրի Նախագահին՝ ներում ստանալու ակնկալիքով: Դիմելուց հետո մահապատիժը չի կարող իրականացվել մինչեւ պատասխանը: Այսպես է եղել նույնիսկ ԽՍՀՄ-ի օրոք: Երկիր, որ տեսել է զանգվածային գնդակահարություններ ու «տրոյկաներ», բայց այնուամենայնիվ փորձել է իրավական երեւալ: Հայտնի է նույնիսկ, որ Ստալինը մի կարճ ժամանակ վերացրել է մահապատիժը, հետո նորից վերականգնել:

Ասել է, թե մահապատժի վերաբերյալ վեճը եղել եւ մնում է որպես անլուծելի, որովհետեւ վեճ է առաջին հերթին յուրաքանչյուրիս ներսում: Երբեք միանշանակ պատասխան չի ունեցել եւ չունի նաեւ հիմա, նույնիսկ իրենց՝ եվրոպացիների համար: Ոչ վաղ անցյալում Բրյուսելում սպանեցին մի աղջիկ երեխայի, որի կապակցությամբ բելգիական հասարակությունը պահանջում էր հանրաքվեի դնել եւ քրեական օրենսգրքում վերականգնել մահապատիժը:

Ստրասբուրգում լսելով փորձագետների փաստարկները, մարդ սկսում է ինքն իրեն հարցեր տալ, որոնց պատասխանները փնտրել ու չեն գտել դեռ ամբողջ աշխարհում: Ասենք՝ հարցնում են, թե այդ ինչու մենք իրավունք ունենք սպանելու մարդասպանին, միաժամանակ հավակնում ենք սկզբունքորեն տարբերվել նրանից: Չէ որ ցանկացած դաշից հետո էլ ամբողջ աշխարհում կան բողոքող կողմեր: Չէ որ կան օրինակներ, երբ կատարվում են հրեշավոր եւ անուղղելի, հաճախ միտումնավոր դատական սխալներ: Հիշենք այսօրվա մեր արդարադատության վիճակը:

Եվրոպացի փորձագետները հարցնում են նաեւ, թե որն է ավելի արդյունավետ միջոց դաժան հանցագործությունները կանխելու տեսակետից. պատժի խստությո՞ւնը, թե՞ անխուսափելիությունը: Ոչ ոք պատիժը չի ժխտում, ոչ ոք չի մտածում, որ վիճակը լավացնելու համար պետք է հանցագործին պարգեւատրել, բայց չեն էլ ասում, թե պատիժը միակն ու վերջնականն է: Մահապատիժը փրկությո՞ւն է, թե՞ դաժանություն, հարցնում են նրանք, պնդելով, որ դա բռնություն է եւ դժբախտություն: Ընդ որում, դժբախտություն ոչ միայն նրանց համար, ում դատապարտում են մահապատժի, այլեւ նրանց համար, ովքեր իրականացնում են դա:

Ահա այսպիսի հարցեր, որ մտածում ես տանը նստած, ու մեկ էլ, հանկարծ, հեռուստացույցը հայտնում է, որ Արմավիրի մարզում մի քանի հոգով մորթել են մի ընտանիք: Եվ այս ամենը թվում է ցնդաբանություն... Պարզվում է, որ սրանց չի կարելի մահվան դատապարտել, որովհետեւ Եվրահամայնքում ընդունված չէ...

Մեզ համար, իհարկե, ծայրահեղ աննպատակահարմար է դուրս մնալ համաեվրոպական զարգացումների այս տրամաբանությունից եւ չգնալ քաղաքակիրթ աշխարհի հետ համաքայլ: Բայց մյուս կողմից մեր փորձագետներն էլ պնդում են, որ այս կերպ չափազանց դժվար կլինի պայքարը ծանր հանցագործությունների դեմ: Նրանց կարծիքով այս հարցը մեզ մոտ կարող է լուծվել ժամանակի ընթացքում հասարակական կարծիքի աստիճանական վերաձեւավորմամբ եւ ոչ թե որեւէ, թեկուզ ամենահեղինակավոր կազմակերպության ենթակայական ցանկությամբ: Հարյուրամյակների ընթացքում ձեւավորված հասարակական հոգեբանությունը կարող է փոխվել նույն կյանքի ու կենսապայմանների թելադրանքով: Ժամանակին Անգլիայի ամեն փողոցում կառափնարան կար եւ Լոնդոնի «Մադամ Տյուսո» այցելողը կարող է իր աչքերով տեսնել դաժան տեսարանները, որ կային այն ժամանակ: Իսկ հիմա նրանք վերացրել են մահապատիժը: Հին Հռոմում աջուձախ, առանց ափսոսալու, գլուխներ էին կտրում, հիմա նրանք եւս վերացրել են: Միամի՞տ են, ինչ է: Իսկ եթե այնուամենայնիվ սա է առաջընթացի ճանապարհը, ապա մենք ո՞ւմ ենք սպասում: Մի քանի հարյուր մարդ էլ գնդակահարենք ու նո՞ր գլխի ընկնենք, որ սա ճանապարհ չի...

Վաղուց հասունացել է ժամանակը խոսելու այս հարցերի մասին: Եվ ոչ միայն իրավաբանական լսարանում: Ինչպես է վերաբերվում ժողովուրդը: Ներհայեցողական մոտեցման դեպքում գտնում են, որ այսօր ժողովուրդը դեմ կքվեարկի մահապատժի վերացմանը: Այդպե՞ս է արդյոք: Իսկ փորձե՞լ ենք խնդրին մոտենալ մեր պատմության դիրքերից: Ինչպես է մտածել մեր ժողովուրդը, որի էպիկական հերոսը Մսրա Մելիքին զարկեց միայն երկու զարկը բաց թողնելուց հետո: Այդ ինչո՞ւ էր այդպես: Ինչ են մտածում իրենք՝ ժողովրդի ընտրյալները: Վաղ թե ուշ նրանք պիտի կանգնեն այս դժվար հարցը օրենսդրորեն կարգավորելու անհրաժեշտության առաջ, եթե արդեն չեն կանգնել:

Իսկ Հայաստանի Սահմանադրությունը նրանց ասում է, որ մահապատժի հարցը, մինչեւ դրա վերացումը կարգավորվում է օրենքով...

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սիրիան սպառնում է Իսրայելին եւ Թուրքիային ռազմափորձերի համար

Թուրքական NTV հեռուստակայանի հետ հարցազրույցում Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուք էլ Շարաան հերթական անգամ սպառնացել է, թե Իսրայելի ու Թուրքիայի համատեղ ռազմափորձերը կարող են պատերազմի պատճառ դառնալ արդեն իսկ անկայուն տարածաշրջանում: Սիրիայի նախարարն ավելացրել է նաեւ, թե Դամասկոսը պատրաստ է առանց նախապայմանի երկկողմ բանակցություններ սկսել Թուրքիայի հետ՝ երկու երկրներին մտահոգող անվտանգության հարցերը քննարկելու նպատակով: Նա ցավ է հայտնել, որ վերջին երկու տարիների ընթացքում անվտանգության հարցերի շուրջ բանակցություններ տեղի չեն ունեցել սիրիացի եւ թուրք պաշտոնյաների միջեւ:

«ԵՐԵՎԱՆ»

Արաֆաթը բանակցություններ է վարում Բոննում

ԲՈՆՆ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը հոկտեմբերի 24-ին բանակցություններ է սկսել գերմանական իշխանությունների հետ, հույս ունենալով ստանալ նրանց օգնությունն ու աջակցությունը: Արաֆաթը Բոնն է ժամանել Փարիզից, որտեղ նա եվրամիությանը դիմել է Միջին Արեւելքի խաղաղության գործընթացին նպաստելու խնդրանքով: Գերմանիայում իր երկօրյա այցելության ընթացքում կանցլեր Քոլից բացի Պաղեստինի առաջնորդը հանդիպումներ է ունենալու նաեւ էկոնոմիկայի նախարար Գյունտեր Ռեքսրոդի, ֆինանսների նախարար Թեո Վայգելի եւ արտգործնախարար Կլաուս Քինկելի հետ:

Քինկելը Ճապոնիային առաջարկել է ավելացնել ներդրումները Արեւելյան Գերմանիայում

ՏՈԿԻՈ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գերմանիայի արտգործնախարար Կլաուս Քինկելը հոկտեմբերի 24-ին Ճապոնիային առաջարկել է ավելացնել ներդրումները Արեւելյան Գերմանիայի շրջաններում: Ասիա կատարած իր մեկշաբաթյա ուղեւորության վերջին օրը Տոկիոյում Ճապոնիայի առեւտրի պալատի նախագահ Հիրոտարո Հիգուչիին Քինկելը հավաստիացրել է, թե Գերմանիայում, հատկապես երկրի արեւելյան շրջաններում, կատարվող ներդրումները մեծ աջակցություն կստանան իշխանությունների կողմից:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ովքեր են աշխարհի ամենաազդեցիկ մարդիկ

Նյու Յորքի «Վենիտի ֆեր» ամսագրի նոյեմբերյան համարում հրապարակվել է արդիականության 65 առավել ազդեցիկ անձանց ցանկը: Այդ «աշխարհակալները» դասակարգված չեն ըստ իրենց հզորության աստիճանի, քանզի նրանցից յուրաքանչյուրն ուժեղ է իր բնագավառում: Ընտրյալների թվում հայտնվել են 34 պետական գործիչ (նրանց մեջ է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը), 3 միապետ (Մեծ Բրիտանիայի Էլիզաբեթ Բ թագուհին, Իսպանիայի Խուան Կառլոս թագավորը եւ Սաուդյան Արաբիայի Ֆահդ թագավորը), 4 հոգեւոր հովվապետ (Հռոմի պապ Հովհաննես-Պողոս Բ-ն, Դալայ լաման, ամերիկյան սեւամորթների իսլամական շարժման առաջնորդ Լուիս Ֆարախանը, ինչպես նաեւ իսլամական մեկ ուրիշ առաջնորդ Աղա Խանը) եւ ֆինանսական ու արդյունաբերական 24 խոշոր ընկերությունների ղեկավարներ:

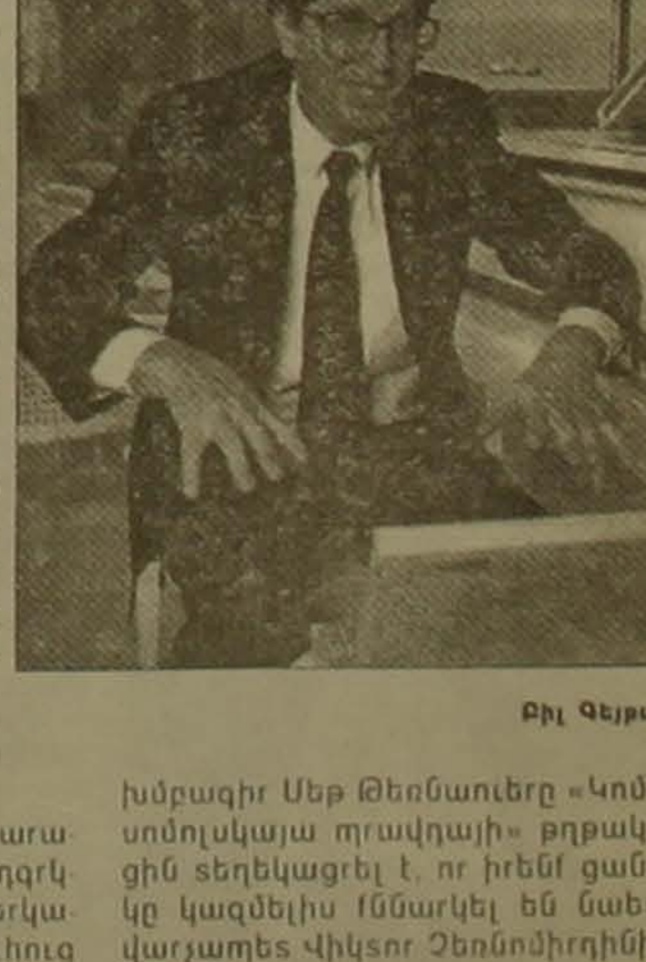

Բիլ Գեյթս

Համաշխարհային ընտրախավի ներկայացուցիչների միջին տարիքը 61-ն է: Աշխարհի հզորների մեջ ամենաջահելը հայտնի գործարար եւ արդյունաբերող Բիլ Գեյթսն է (41 տարեկան), իսկ ամենածերը «Գլոբո» ընկերության վարչության 92-ամյա նախագահ Ռոբերտ Մարինոն:

Այս տարի ամսագրի հրապարակած հերթական ցանկում ընդգրկված է գեղեցիկ սեռի չորս ներկայացուցիչ: Անգլիայի թագուհուց բացի, մոլորակի ամենաազդեցիկ կանանց թվին են դասվել ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը, լրագրահրատարակչական «Վաշինգտոն փոստ» ընկերության վարչության նախագահ Քեթրին Գրեմը եւ ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների հարցերի գերագույն կոմիսար Մերի Ռոբինսոնը:

Ցանկի հեղինակները նշում են, որ վերջին տարիներին աշխարհում աճում է Մերձավոր Արեւելքի եւ Լատինական Ամերիկայի երկրների ընտրախավի ազդեցությունը, մինչ դեռ նվազում են Ռուսաստանի եւ Ճապոնիայի ազդեցության ոլորտները:

Այդուհանդերձ, Բորիս Ելցինից բացի, ամենաազդեցիկ մարդկանց շարքին է դասվել եւս մեկ ռուսաստանցի. դա ՌԴ անվտանգության խորհրդի փոխքարտուղար Բորիս Բերեզովսկին է: «Վենիտի ֆեր» հանդեսի պատասխանատու խմբագիր Սեթ Թեռնաուերը «Կոմսոմոլսկայա պրավդայի» թղթակցին տեղեկացրել է, որ իրենք ցանկը կազմելիս քննարկել են նաեւ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի թեկնածությունը, բայց ի վերջո արձանագրել են, որ նրա ազդեցությունն այժմ նվազում է, մինչդեռ հիրավի վիթխարի է Ռուսաստանի ամենահարուստ մարդու Բորիս Բերեզովսկու ազդեցության ոլորտը, որը նախագահ Ելցինի թիմից է եւ անչափ կարեւոր ֆինանսական աջակցություն է ցույց տալիս նրան:

Գ. Ռ.

Մշակույթ

Արեւի պես անմար երգը Չարենցի

Հայաստանի ազգային գրադարանում հայ ժողովրդի մեծ բանաստեղծ Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված գրքային-նկարազարդ ցուցահանդեսին մասնակցող բազմության համար օրն իսկապես տոնական էր: Անկասկած, որ լավ գիրքը տոն է, իսկ եթե այն մեծ գրողինն է, ապա տոնը կրկնակի ցանկալի ու հաճելի է:

Ընթացիկ տարվա ցուցահանդեսների շարքում այս միջոցառումը եզակի էր, որովհետեւ Չարենցի երկերի եւ նրա կյանքն ու ստեղծագործությունը արտացոլող գրականությունը զբաղեցնում է երկու ցուցասրահ: Իսկ որքա՜ն նյութեր դուրս են մնացել, որովհետեւ գրողի հարուստ գրականության համար եղած տարածքը սահմանափակ է:

Բանաստեղծի ստեղծագործությունների բաժինը սկսվում է 1913 թվականին Կարսում լույս տեսած «Երեք երգ տխրադալուկ աղջկան» գրքույկից եւ ավարտվում է «Գիրք ճանապարհի» նմանությամբ օրերս հրատարակված գրքով: Դրան հաջորդում են նրա երգերը ռուսերեն եւ աշխարհի ժողովուրդների այլ լեզուներով: Առանձին բաժիններ ներկայացնում են Չարենցը երաժշտության, գրականության մեջ, կերպարվեստում: Տարբեր ժամանակներում Չարենցի գրքերը ձեւավորել են Հակոբ Կոջոյանը, Գրիգոր Խանջյանը, Կարո Տիրատուրյանը, Հենրիկ Մամյանը եւ ուրիշներ:

Ցուցահանդեսում ներկայացված են նաեւ Մարտիրոս Սարյանի, Հրաչյա Ռուխկյանի, գրադարանի նկարիչ Հմայակ Սաթեւոսյանի Ե. Չարենցի դիմանկարները, Նիկողայոս Նիկողոսյանի բանաստեղծի դիմաքանդակը, որը Ռեգինա Ղազարյանը նվիրեց ազգային գրադարանին:

Բացման օրը ներկաներին դիմեց գրադարանի տնօրեն Գ. Տեր-Վարդանյանը, Չարենցի հետ հանդիպումների մասին պատմեցին նկարիչ Ռ. Ղազարյանը, բանաստեղծներ Ս. Կապուտիկյանը, Հր. Հովհաննիսյանը: Հաճելի անակնկալ էր ուկրաինացի բանաստեղծ Վիկտոր Կոչեւսկու խոսքը: Նա հայերեն եւ ուկրաիներեն արտասանեց «Ես իմ անուշ Հայաստանի» բանաստեղծությունը:

Գեղարվեստական բաժնում հանդես եկան դերասաններ Ազատ Գասպարյանն ու Ժենյա Ավետիսյանը, գուսան Համազասպը, ուսանող Արամ Գյուրջյանը: Իրենց նոր հրատարակությունները գրադարանին նվիրեցին Ս. Կապուտիկյանն ու գրականագետ Մեջի Փիրումովան:

Իբրեւ դիտողություն, ասենք, որ ցուցահանդեսն անսխալ ու խոսուն կլիներ, եթե նրանում լինեին «Հուշագրություններ», «Ազգային գրադարանը Ե. Չարենցին» բաժինները: Վերջինում տեղ կգտնեին տարբեր տարիների «Հիշարժան տարեթվերի» հրատարակությունները, մեթոդամատենագիտական նյութերի ժողովածուները, այլ բնույթի նյութեր, որոնք կհավաստեին գրադարանի աշխատանքը: Անհրաժեշտ էր ընդարձակել «Չարենցի երկերը ժողովածուներում», «Չարենցը գրականության մեջ» բաժինները: Ցավոք, «Ուսումնասիրություններ» բաժնում ցուցադրված չեն «Սովետահայ գրականության պատմություն» երկու անգամ հրատարակված գրքերը: Անհրաժեշտ էր ստեղծել նաեւ «Հոբելյանական հրատարակություններ» բաժինը, որպեսզի ընթերցողը պարզ տեսներ, թե իր համար ինչ նոր գիրք կա: Ցանկալի էր թարգմանիչների, գրականագետների ցանկերի առկայությունը եւ այլն:

Իրոք, Չարենցը մի ամբողջ աշխարհ է, նրա ստեղծագործությունը քսաներորդ դարի հայ գրականության ամենապայծառ էջն է: Բանաստեղծ, որի արեւի պես անմար երգը հավերժ կապրի:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ

Մարի Մաննա Գազանճյան. Նրբագեղ արվեստի նվիրյալը

ժողովրդական արվեստի պետական թանգարանում շուտով բացվելու է Մարի Մաննա Գազանճյանի անհատական ցուցահանդեսը, ուր ներկայացվելու են նրա՝ երկար տարիների ընթացքում ստեղծած ձեռքի աշխատանքները. սփռոցներ, լուսամփոփներ, ծածկոցներ, շապիկներ, թաշկինակներ, ծաղիկներ (բոլորը՝ ժանյակից), արեւ-ժանյակներ, հայկական տարազով տիկնիկներ, ժանյակ-տիկնիկ շաքարաման...

Մարի Մաննա Գազանճյանը ծնվել է Նիկոսիայում (Կիպրոս), կիլիկեցիների ընտանիքում: Ժանյակը, ինչպես նաեւ ձեռագործի մյուս ձեւերը, սովորել է մորից՝ դեռեւս երեխա ժամանակ: Նրա ստեղծագործությունները ցուցադրվել են Հայաստանում, Մելգոնյան հաստատությունում, ՀԲԸՄ-ի կազմակերպած հայկական ձեռագործների ցուցահանդեսում:

Մարի Մաննա Գազանճյանը մահից առաջ իր ողջ ժառանգությունը (ժանյակ, ձեռագործ, գորգ, կարպետ, գրքեր, տարազներ) կտակել է Հայաստանի Հանրապետությանը, որը իրականացրել է նրա քույրը՝ Արփինեն:

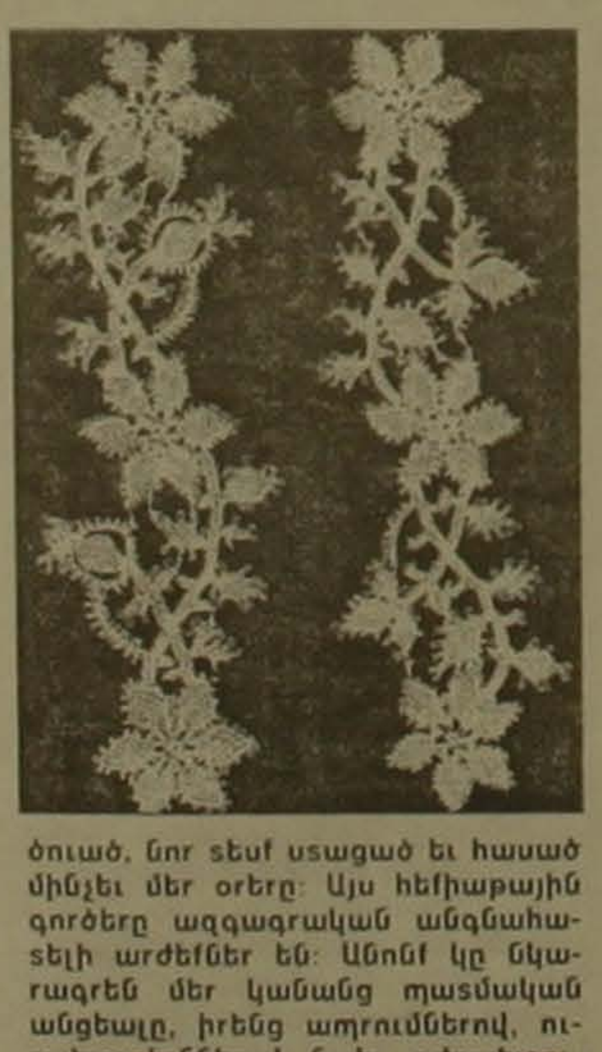

Լինելով եղեռնից փրկված ընտանիքի դուստր, Մարի Մաննա Գազանճյանը շատ լավ էր հասկանում հայկական արվեստները պահպանելու, ուսումնասիրելու եւ սերունդներին փոխանցելու անհրաժեշտությունը՝ դա համարելով ազգի գոյատեւման կարեւոր պայմաններից մեկը: Այդ իսկ պատճառով նա ոչ միայն նոր ժանյակներ է գործել, այլ նաեւ վերարտադրել է հները, ինչպես նաեւ երկար տարիներ զբաղվել ժանյակի ուսումնասիրությամբ: Նրա աշխատանքները արժանացել են արվեստաբան Սերիկ Դավթյանի ուշադրությանը, որը 1977 թ. «Հայրենիքի ձայն» թերթում հոդված է գրել Մարի Մաննա Գազանճյանի մասին: Ձեռագործի շատ ձեւերին տիրապետելը օգնել է, որպեսզի նա ձեռնարկի նաեւ չափազանց բարդ մի աշխատանք՝ հայկական տարազով տիկնիկների պատրաստումը, որի համար օգտագործել է Առաքել Պատրիկի «Հայկական տարազներ», Նազիկ Ավագյանի «Հայկական ժողովրդական տարազ» աշխատությունները, ինչպես նաեւ այլ աղբյուրներ:

1995 թ., Մարի Մաննա Գազանճյանի մահից հետո, տպագրվում է նրա «Հայկական ժանեակ եւ Տարազ» պատկերազարդ գիրքը, որի առաջաբանում հեղինակը նշում է հայ կիրառական արվեստի նշանակությունը մեր մշակույթի մեջ. «Այս գիրքը գրած եմ նկատի ունենալով ոչ միայն հաւաքողները, այլեւ ամէն անոնք որոնք առաջինը հետաքրքրուին անոր գրաւիչ պատմութիւնով, ինչպէս նաեւ օրինակներու բազմազանութիւնով: Հեռաւոր դարերու խորքերէն մեզի հասած, խնամքով պահպանուած ազգային ժանեակի այս խիստ արժէքաւոր նմոյշները, սերունդէ սերունդ փոխանցուած, հին օրինակները դարերու ընթացքին յղկուած, մշակուած, կատարելագործուած, նոր տեսք ստացած եւ հասած մինչեւ մեր օրերը: Այս հէքիաթային գործերը ազգագրական անգնահատելի արժէքներ են: Անոնք կը նկարագրեն մեր կանանց պատմական անցեալը, իրենց ապրումներով, ուրախութիւններով նաեւ դժբախտութիւններով եւ տուայտանքներով. մէկ խօսքով անոնք այսպէսով կը խօսին աշխարհին հետ ասեղնագործի լեզուով, իրենց ստեղծագործութեան մէջ օգտագործելով բազմազան արտայայտիչ մոտիվներ, որոնք տպաւորիչ են եւ շքեղ: Անոնք կը նկարագրեն մեր երկրին պատմութիւնն ու աւանդական սովորութիւնները, ժողովուրդին քաղաքակրթութիւնը, նաեւ իմաստութիւնը եւ ապրելակերպը, կը ծանօթացնեն մշակոյթը, լուսաբանելով մեր մեծ անցեալը, անոնց ձեռքերուն արտայայտութիւններն եղող այս խօսուն ստեղծագործութիւնները, իրենց անցեալի հանճարեղ տաղանդի վկայութիւնները, զորս վեր առած են արուեստի»:

Ա. Ա.

ՄՈՍԿՎԱ

Այս շաբաթ մեծարեցին 90-ամյա Մարիամ Ասլամազյանին

Տաղանդավոր նկարչուհու ծննդյան օրը բարեկամներն ու գործընկերները հավաքվել էին Տրետյակովյան պատկերասրահում, որտեղ բացվել էր նկարչուհու ստեղծագործությունների անհատական ցուցահանդեսը:

ԽՍՀՄ եւ Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ Մարիամ Ասլամազյանն իր կյանքի մեծ մասն ապրել է Մոսկվայում, բայց նրա հայրենիքը եղել եւ մնում է Հայաստանը: Իր հայրենի քաղաք Գյումրիից, հատկապես նրան շնորհավորելու համար, պատվիրակություն էր եկել, որի ղեկավարը՝ Շիրակի մարզի մշակույթի բաժնի վարիչ Համլիկ Կիրակոսյանը, ընթերցեց մարզպետ Արարատ Գոմցյանի ուղերձը, իսկ նրա գործընկերուհի Կարինե Ավդալյանը՝ Գյումրիի քաղաքապետ Միքայել Վարդանյանի հրամանագիրը, որ այսուհետեւ նկարչուհին հանդիսանում է Գյումրիի պատվավոր քաղաքացի: Տասը տարի առաջ, երբ Լենինականում բացվեց Ասլամազյան քույրերի պատկերասրահը, Մարիամը եւ իր քույրը նվիրեցին իրենց 600 աշխատանքներ՝ գեղանկարներ, գծանկարներ եւ խեցեղեն: Ավաղ, տունը շատ տուժեց երկրաշարժի ժամանակ: Սակայն, Համլիկ Կիրակոսյանի խոսքերով, իշխանություններն ամեն ինչ կանեն պատկերասրահը կրկին բացելու համար:

Նկարչուհին չմոռացավ շնորհակալություն հայտնել Պարույր Զաքարյանին եւ Ստեփան Տեր-Մարգարյանին՝ պատկերասրահի տնօրենին եւ ավանդապահին, ինչպես նաեւ քաղաքի ու մարզի իշխանություններին՝ «որ նրանք ըստ արժանվույն Գյումրիում նշեցին իմ հոբելյանը՝ կազմակերպեցին ցուցահանդես, տպագրեցին կատալոգ եւ ազդագիր, պատրաստեցին տեսաժապավեն»: Ի դեպ, Հ. Կիրակոսյանը մեզ հայտնեց, որ չարենցյան օրերի շրջանակներում շուտով Ասլամազյանի ստեղծագործությունը կներկայացվի նաեւ Երեւանում:

Հիշյալ ելույթում նկարչուհին շնորհակալություն հայտնեց նաեւ իր բարեկամներին ու գործընկերներին, ներկա գտնվող, Մոսկվայում ՀՀ դեսպան Գագիկ Շահբազյանին եւ դեսպանության առաջին քարտուղար Սերգեյ Սմբատյանին: Ի դեպ, նրա եղբայրը՝ Հայաստանի մշակույթի նախարար Արմեն Սմբատյանը այդ հանդիսություններից մեկ օր առաջ Մոսկվայից վերադարձել էր Երեւան: Նախարարը ներկա էր գտնվել նկարչի կենտրոնական տանը մեկ ուրիշ ցուցահանդեսի բացման արարողությանը, որտեղ ներկայացված են ժամանակակից հայ վարպետների աշխատանքներ:

Ըստ երեւույթին, երկու երկրների մշակութային փոխանակումները վերականգնվում են: Թերեւս դրան կնպաստի Ա. Սմբատյանի եւ իր ռուսաստանցի պաշտոնակից Նատալյա Դեմենտեւայի ստորագրած մշակութային համագործակցության արձանագրությունը: Վերջերս նախարար նշանակված «Պետրոպավլովյան ամրոց» արգելոցի նախկին տնօրենը հիացմունքով վերհիշեց 1994 թ. բանտարան այցելած մի շատ ուշադիր եւ հետաքրքրասեր բարձրաստիճան անձի՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին:

Սակայն, վերադառնալով Մ. Ասլամազյանի հոբելյանին, ուզում եմ ընդգծել, որ 90-ամյա նկարչուհին շատ բարեհամբույր է, հմայիչ եւ կանացի: Ինչպես ընդունված է, նա ծննդյան օրվա առթիվ ստացավ շատ նվերներ եւ ծաղիկներ: Իսկ Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի նվերը, նրա ներկայացուցչի խոսքերով, այնքան մեծ էր, որ այն անմիջապես տեղափոխեցին նկարչուհու արվեստանոց: Դա ներկերով լի մի հսկա բեռնարկղ էր: Այո, ներկերով լի, չէ՞ որ մինչեւ օրս էլ Մարիամ Ասլամազյանն ամեն օր մտնում է իր արվեստանոցը: «Այսօր ես 90 տարեկան եմ, ասում է նկարչուհին: Ես շատ երջանիկ եմ, որ ապրել եմ երկար, դժվարին, բայց հետաքրքիր ստեղծագործական կյանք: Այժմ էլ ամեն օր աշխատում եմ, քանի որ առանց ստեղծագործության չեմ պատկերացնում իմ կյանքը»:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ
Մոսկվա

Ֆրանսիական թատրոնը Հայաստանում

Ֆրանսիական դեսպանատան եւ «Ֆաեսոն» պրոդյուսերական ընկերության համատեղ ծրագիր

Իոնեսկոյի «Արքան մեռնում է» պիեսով դրամատիկական թատրոնում կատարվեց «Ֆրանսիական թատրոնը Հայաստանում» ֆրանս-հայկական համատեղ ծրագրի բացումը: Այս նույն ծրագրի շրջանակներում Մալյան թատրոնը կներկայացնի ֆրանսիական կատակերգությունների երեկոն, «Մետրո» թատրոնը Պատրիկ Բեանի եւ Մարտի պիեսների հիման վրա ստեղծված մի նոր պիես, Կլոդ Մանիեի «Բլեզը», նույն դրամատիկական թատրոնը Սովաժի «Չառը», Համազգային թատրոնը Մոլիերի «Տարտյուֆը», ԳԴԿ-ի թատրոնը Յուգոյի «Աստվածամոր տաճարը» եւ ֆրանսիական միջնադարյան ֆարսեր: Ընդհանուր առմամբ 10-12 գործ: Ծրագիրը ֆրանսիական դեսպանատան մշակույթի կցորդ Ժիրայր Պետրոսյանի եւ «Ֆաեսոն» պրոդյուսերական ընկերության նախագահ Տիգրան Մխոյանի համատեղ մտահղացումն է: Հայաստան մուտք գործելու առաջին իսկ օրից ֆրանսիական դեսպանատունը աշխույժ գործունեություն է ծավալել մշակույթի բնագավառում: Սակայն մինչեւ այսօր ֆրանսիական թատրոն Հայաստանում ներկայացնելու միակ ձեւը ֆրանսիական արտիստներին Հայաստան հրավիրելն էր: Այժմ փորձ է արվում նորացնել մոտեցումը համագործակցելով տեղական ուժերի հետ: «Առաջին անգամ մի աղբյուրից այսքան պատվեր է տրվում թատրոններին», ասում է թատերական գործիչներից մեկը: Եվ ոչ միայն թատրոններին: Բազմաթիվ ստեղծագործություններ կարիք ունեն թարգմանվելու եւ հետեւապես գործ է դրվում մեկ այլ լճակ՝ թարգմանչական դպրոցը: Այս տարի թատրոնները հիմնականում վերցրել են դասական թատերգության նմուշներ, սակայն եթե ծրագիրը շարունակվի հետագա տարիներին, ապա պիտի թարգմանվեն եւ բեմադրվեն ժամանակակից թատերգության վառ նմուշներ: Դեսպանատունը իր կողմից առաջարկել է թատրոններին խաղացանկի մեջ ընդգրկել կատակերգություններ: «Նման անցումային ժամանակներում արվեստը ոչ թե պիտի ավելի ողբերգականացնի մարդկանց վիճակը, այլ օգնի թեթեւ սրտով լավատեսաբար խնդրին մոտենալու, ասում է Ժիրայր Պետրոսյանը: Ցանկացած գաղափար կարելի է փոխանցել երկու ձեւով՝ ողբերգության եւ կատակերգության: Հիշենք, թե ինչ հանճարեղ ձեւով է կեղծավորությունը ծաղրվում «Տարտյուֆում»: Սոցիալական-քաղաքական խնդիրները մշտապես մեր տեսադաշտում են, բայց դրանից բացի պիտի լինի լիցքաթափման, ծիծաղի եւ կատակի պահ: Անվերջ լարված ապրել հնարավոր չէ: Գիտնականները փաստում են, որ դարասկզբին մարդիկ ավելի շատ են ծիծաղել, քան հիմա»:

Ի. ՇԱՔՈՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոկտեմբերի 28-ին, ժամը 15-ին, Գրողների միության մեծ դահլիճում տեղի կունենա բանաստեղծ, հրապարակախոս
ՆԵԼԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ
ծննդյան 60-ամյակին նվիրված ցերեկույթ եւ բանաստեղծուհու
«Իմ պատկերասրահը»
դիմանկարների ժողովածուի շնորհանդեսը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հաղթողները կմեկնեն Ֆրանսիա

Ովքե՞ր կլինեն չորս երջանիկները

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական փուլի եվրոպական 9 խմբերում խաղերն ավարտվել են, հայտնի են դարձել Ֆրանսիա մեկնող 10 թիմերը՝ խմբերի հաղթողներ Անգլիան, Գերմանիան, Հոլանդիան, Իսպանիան, Ավստրիան, Դանիան, Ռումինիան, Նորվեգիան եւ Բուլղարիան, ինչպես նաեւ երկրորդ տեղ գրաված հավաքականներից լավագույնը՝ Շոտլանդիան։ Ութ խմբերում երկրորդ տեղեր գրաված թիմերը, ըստ վիճակահանության կազմելով զույգեր, հոկտեմբերի 29-ին եւ նոյեմբերի 15-ին կայանալիք հանդիպումներում կորոշեն այն չորսին, որոնք եկող տարի ամռանը հանդես կգան աշխարհի առաջնության եզրափակիչում։

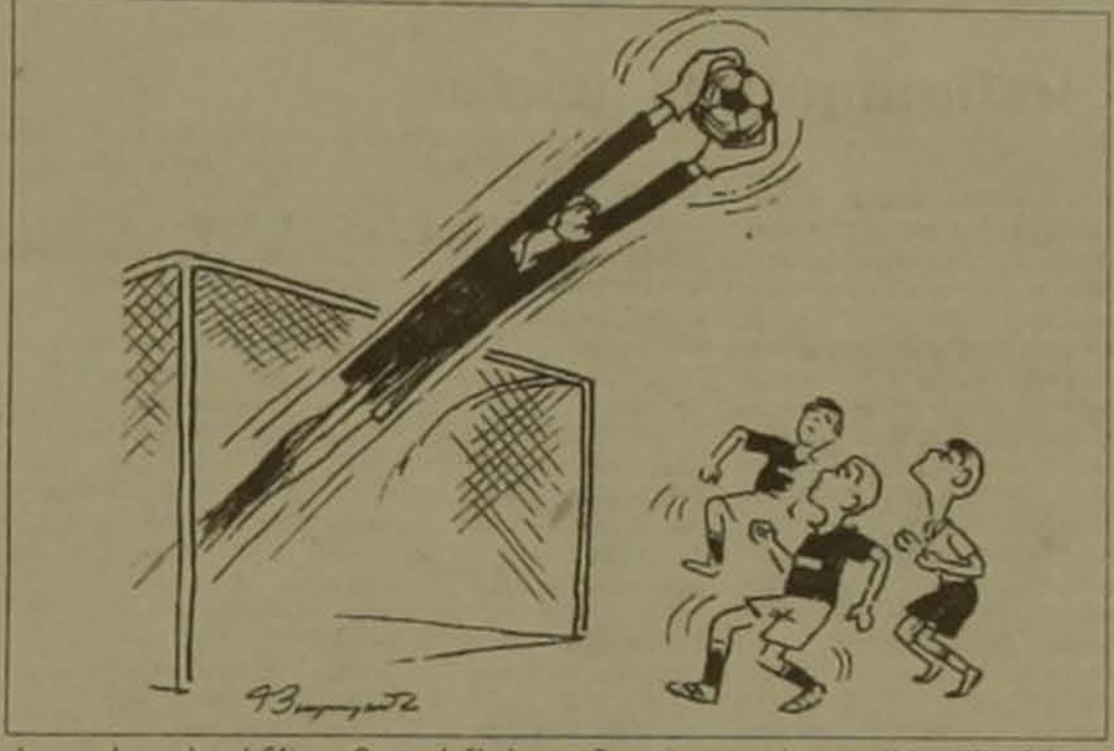

Ցյուրիխում անցկացված վիճակահանությամբ, այսպիսի զույգեր են կազմվել՝ Ռուսաստան-Իտալիա, Իռլանդիա-Բելգիա, Հունգարիա-Հարավսլավիա, Խորվաթիա-Ուկրաինա։ Իհարկե, վիճակահանությանն անմիջապես հաջորդեցին մարզիչների, ֆուտբոլիստների, մասնագետների մեկնաբանությունները։ Այսպես, Խորվաթիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միրոսլավ Բլաժեւիչն ասում է, որ իր գլխավորած թիմն ավելի հավասար, ուժեղ կազմ ունի, քան Ուկրաինան, իսկ այնպիսի «աստղեր», ինչպիսիք են Դավոր Շուկերը, Ալեն Բոկշիչը, Զվոնիմիր Բոբանը, Ռոբերտ Պրոսինեչկին, շատ բանի են ընդունակ։ Մարզիչը նաեւ նշում է, որ եվրոպայի վերջին առաջնության ընտրական խաղերում իրենք երկու անգամ հաղթել են ուկրաինացիներին։ Վերջիններս դեռեւս լռում են, հավանաբար, նրանք որոշել են «պատասխանել» խաղադաշտում։

Լավատեսորեն են տրամադրված նաեւ խորվաթների հարեւանները՝ հարավսլավացիները։ Ութ թիմերից առաջինը նրանք հայտարարեցին իրենց հավաքականի կազմը։ Հետաքրքիր է, որ ցուցակում ընդգրկված 22 ֆուտբոլիստներից միայն երեքն են խաղում իրենց երկրում, մյուսները հանդես են գալիս եվրոպական առաջատար ակումբներում։ Շատերի կարծիքով, Հարավսլավիայի հավաքականի մրցակիցը՝ Հունգարիան, ութ թիմերից ամենաթույլն է։ Սակայն հունգարացիները համաձայն չեն այդ կարծիքին եւ որոշել են պայքարել մինչեւ վերջ։

Հետաքրքիր է, որ մյուս զույգում թե Իռլանդիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միկ Մակքարտին, եւ թե նրա բելգիացի գործընկեր Ժորժ Լեեկենսը չափազանց գոհ են վիճակահանության արդյունքից։ Բելգիացիների գլխավոր մարզիչն այդպես էլ ասում է, որ պարզապես երազում էր հանդիպել Իռլանդիայի թիմի հետ։

Չորրորդ Ռուսաստան-Իտալիա զույգի հնարավորությունները գնահատելիս մասնագետները միակարծիք են մի հարցում՝ դժվարին պայքար է սպասվում։

Թեեւ Իտալիայի հավաքականի ուժը հանրահայտ է, սակայն ոչ ոք վերջնական կարծիք չի հայտնում։ Շատ զուսպ է արտահայտվում իտալացիների գլխավոր մարզիչ Չեզարե Մալդինին։ Նրա որդին՝ հավաքականի ավագ Պաոլո Մալդինին ասաց, որ ինքը դժգոհ է վիճակահանության արդյունքից եւ չէր ուզենա հանդիպել Ռուսաստանի հետ։ Մոտավորապես նույն կերպ է արտահայտվել Իտալական լիգայի նախագահ Ֆրանկո Կարարոն։ Իտալական ակումբներում արդեն 6 տարի խաղացող ռուսաստանցի Իգոր Կոլիվանովը նշում է. «Կարծում եմ, ամենաանցանկալի մրցակիցն է մեզ բաժին ընկել...»։ Նույն կարծիքին է նաեւ նախկինում նշանավոր ֆուտբոլիստ եւ մարզիչ Կոնստանտին Բեսկովը՝ ավելացնելով, որ այս երկու խաղերում կերեւա ռուսաստանյան ֆուտբոլի իսկական մակարդակը։ Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Բորիս Իգնատեւը նշելով, որ իտալական հավաքականը շատ լուրջ մրցակից է, հույս է հայտնում, թե իր ֆուտբոլիստները հնարավորություն ունեն վերջին 40 տարվա մեջ առաջին անգամ աշխարհի առաջնության եզրափակիչից դուրս թողնել Իտալիայի հավաքականին։

ՌԱԶՄԻԿ ՍՎԱԳՅԱՆ

Արամ Ռամազյանը՝ բրոնզե մեդալակիր

Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում շարունակվում է բռնցքամարտի աշխարհի 9-րդ առաջնությունը։ Մրցումները վճռական փուլ են թեւակոխել։

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ սպորտվարչությունից, աշխարհի առաջնությունում Հայաստանի հավաքականի վերջին հույսը՝ 54 կգ քաշային Արամ Ռամազյանը, կիսաեզրափակիչում պարտություն կրեց ռուսաստանցի Ռախիմկուլ Մալախբեկովից եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից։ Ռամազյանն արժանացավ աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալի։ Սա, անշուշտ, մեծ հաջողություն է երիտասարդ բռնցքամարտիկի համար։ Արամը 19 տարեկան է, Երեւանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի ուսանող, «Աշխատանքային հերթափոխ» մարզընկերության սան։ Նրա մարզիչներն են Հարություն Նազարյանը եւ Վոլտեր Աբանեսյանը։ Ռամազյանը մի շարք երիտասարդական միջազգային մրցաշարերի հաղթող է։ Նա վերջերս երկրորդ տեղը գրավեց Ֆինլանդիայի Տամպերե քաղաքում անցկացված եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցումներում եւ իրավունք նվաճեց մասնակցելու եզրափակիչին, որը կայանալու է եկող տարի, Բելառուսում։

Հիշեցնենք, որ Հայաստանի հավաքականը բուդապեշտյան առաջնությանը մասնակցում էր ութ բռնցքամարտիկներով։ Մեր թիմի երեք անդամներ 5–8-րդ տեղն էին գրավել։ Այնպես որ, երիտասարդ մարզիկներով համալրված մեր հավաքականը լավ հեռանկարներ ունի։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Գավաթակիրների գավաթի 1/8-ում

Մեր ընթերցողներին արդեն հայտնի են եվրոպական երկու՝ ՈՒԵՖԱ-ի եւ Չեմպիոնների գավաթների խաղերի արդյունքները։

Անցկացվեցին նաեւ Գավաթակիրների գավաթի 1/8 եզրափակիչի առաջին հանդիպումները։ Իրենց ավագ ընկերների՝ Չեմպիոնների լիգայում հաջող հանդես եկող Կիեւի դինամոյականների օրինակին հետեւել չկարողացան Դոնեցկի «Շախտյորի» ֆուտբոլիստները, որոնք սեփական հարկի տակ պարտվելով, Իտալիա մեկնելուց առաջ ծանր վիճակում հայտնվեցին։ Զարմանալիորեն դժվար տարվեց Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» խաղը, միայն խաղավերջում Ջանաշիայի խփած գոլը նվազագույն հաշվով հաղթանակ բերեց նրանց։ Առանձնացնենք նաեւ «Տրոմսեի» հաղթանակը «Չելսիի» նկատմամբ, ինչպես նաեւ «Շտուտգարտի»՝ հյուրընկալվելիս տարած խոշոր հաղթանակը։ Իհարկե, մեզ հետաքրքրում էր նաեւ «Կոպենհագենի» ելույթը, որը նախորդ փուլում հաղթել էր Երեւանի «Արարատին»։ Այս անգամ դանիացիները պարտություն կրեցին, բայց պատասխան խաղում հաջողություն կարող են ակնկալել։

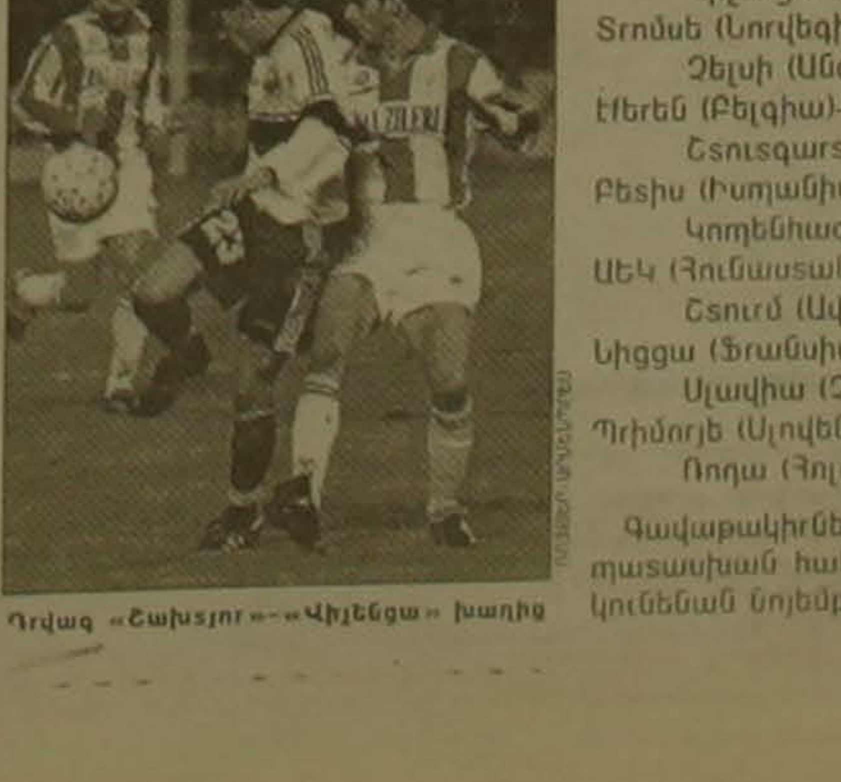

Դրվագ «Շախտյոր»-«Վիչենցա» խաղից

Լոկոմոտիվ (Ռուսաստան)–
Կոջաելիսպոր (Թուրքիա) 2-1
Շախտյոր (Ուկրաինա)–
Վիչենցա (Իտալիա) 1-3
Տրոմսե (Նորվեգիա)–
Չելսի (Անգլիա) 3-2
Էքերեն (Բելգիա)–
Շտուտգարտ (Գերմանիա) 0-4
Բետիս (Իսպանիա)–
Կոպենհագեն (Դանիա) 2-0
ԱԵԿ (Հունաստան)–
Շտուրմ (Ավստրիա) 2-0
Նիցցա (Ֆրանսիա)–
Սլավիա (Չեխիա) 2-2
Պրիմորյե (Սլովենիա)–
Ռոդա (Հոլանդիա) 0-2

Գավաթակիրների գավաթի 1/8-ի պատասխան հանդիպումները տեղի կունենան նոյեմբերի 6-ին։

ADANA COMMERCIAL BANK

◆Ընդամենը *1%-ով* 1 օրվա ընթացքում անհատ եւ իրավաբանական անձանց համար կատարում ենք փոխանցումներ *Մոսկվայից, Սանկտ-Պետերբուրգից, ԱՄՆ-ից, Կանադայից, Գերմանիայից, Ֆրանսիայից, Ավստրիայից, Լեհաստանից* եւ աշխարհի այլ երկրներից

◆Սպասարկում ենք
VISA, MasterCard/EuroCard, Diners Club, JCB.

◆Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք *MasterCard/EuroCard.*

◆Ընդունում ենք ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքով.

Ժամ / Տար.	1 ամիս	2 ամիս	3 ամիս	6 ամիս	9 ամիս	12 ամիս
USD DEM FRF	2.0%	4.0%	7.5%	15.0%	22.5%	36.0%
AMD RUR	2.0%	5.0%	8.0%	18.0%	28.5%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում։

◆Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն։

Երեւան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4)։

Զանգահարել 72-89-83

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդունվում են ֆրանսերենից եւ ռուսերենից թարգմանության պատվերներ։

Զանգահարել 25-01-59, ժամը 9-10-ը եւ 18-22-ը։

Առաջարկում եւ տեղադրում ենք ցանկացած տեսակի ալեհավաքներ՝ մետրային եւ դեցիմետրային ալիքների համար (ТВ, Ա1+, ACT, 4x4, HTB, ՏԷ եւ այլն)։ Երաշխավորում ենք բարձր որակ։

Հեռ. 63-13-95 (Արայիկ), 63-06-84 (Հովիկ)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Չարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում։

Հեռ. 55-60-56

Job opportunities

Occasionally USAID/Caucasus, Yerevan Office may have temporary job opportunities for Drivers, operating private vehicles, Translators/Interpreters and Administrative Assistants.

Drivers: Qualifications: Must have valid Armenian licenses (B-C) for operating various types of vehicles. Minimum of one year prior driving experience. English language skills are desirable. Must own a good vehicle and must have proof of ownership on the vehicle.

Translators/Interpreters: Qualifications: Should be experienced in interpreting or translating professional, legal documents from English to Armenian and from Armenian to English.

Administrative Assistants: Qualifications: Should be fluent in English, Armenian and Russian. Should have experience in filing, scheduling, appointments, translating letters. Computer proficiency and typing skills are desirable, as well as experience in administrative type of work.

Interested candidates should submit their resumes to Mrs. Kim Tomsen, USAID/Caucasus, 16 Aigedzor St., Yerevan, tel.: 26-34-97.

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ, ներքնահարկով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ)։ Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի։

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը՝ բաղկացած երեք սենյակից։ Երկու կողմից սեփական հողատարածք՝ 300 քառ մետր ընդհանուր մակերեսով։ Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին։

Հացեքն Չարենց 68 (ԳԱ հետեւի մասում) Հեռախոս 52 54 39

ՆՅՈՒ ՎԻՆԴ

375002 Երեւան, Ամիրյան 15,
(Օրբիտա խանութի շենքում)
հեռ. / ֆաքս 537703
586604

ԱՅՍՕՐ ՎԱՃԱՌՔՈՒՄ

Կենցաղային օդափոխիչներ

Պատի սպլիտ համակարգեր	գինը՝ դրամ
FUNAI FC-90SS	410800
FUNAI FC-90SH	462800
FUNAI FC-120SH	572000
FUNAI FC-180SH	832000
FUNAI FC-240SH	884000
FUJI RSW-97R	504400
FUJI RSW-127R	579800
FUJI RSW-177R	858000
FUJI RSW-247R	910000
TOSHIBA RAS-13SKHKX/SA	689000
TOSHIBA RAS-10SKX/SA	546000
L G LS-S126 OHL	546000
SAMSUNG ASH 1206ERH	572000

Երկհանգույց սպլիտ համակարգեր	
FUNAI FC-180 2SH	910000
FUNAI FC-240 2SH	1092000
Պատուհանային օդափոխիչներ	
TOSHIBA RAC-09PSW WINDOW	254800
TOSHIBA RAC-09YH(SW)	322400
TOSHIBA RAC-12YH(SW)	361400
Շարժական օդափոխիչներ	
FUNAI 7500 C	390000
FUNAI 3500 C	353600
MIZUSHI S 1645 1	1118000
MIZUSHI S 1665	1144000
MIZUSHI S 1945 1	1284400
Ավտոմեքենայի օդափոխիչ	
FIVE STAR	452400

Համակարգիչներ

Համակարգչային բլոկի մեկ տարվա երաշխիք!

CPU	RAM	HDD	FDD	Video card	գինը՝ դրամ
AMD K5-P133	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	405960
AMD K5-P133	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	425340
AMD K5-P166	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	422790
AMD K5-P166	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	442170
AMD K6-P166	8 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	453900
AMD K6-P166	16 EDO	1,08Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	467160
Intel P-100	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	424320
Intel P-100	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	435540
Intel P-120	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	422790
Intel P-120	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	438600
Intel P-133	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	426360
Intel P-133	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	443190
Intel P-150	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	426870
Intel P-150	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	443700
Intel P-166	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	453390
Intel P-166	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	465120
Intel P-166 MMX	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	492150
Intel P-166 MMX	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	499800
Intel P-200 MMX	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	557940
Intel P-200 MMX	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	570180
Intel P-200 PRO	8 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	778770
Intel P-200 PRO	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	797640
Intel PentiumIIP233	16 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	811410
Intel PentiumIIP233	32 EDO	1.2 Gb	3,5"	1 Mb. S3 Trio 64V+, PCI	854250

Բոլոր մոդելների կազմի մեջ մտնում են FUNAI 14", keyboard K/bBTC-5530 Win 95 104
[illegible] Mouse SPC 2 bt, mouse pad PVC

NOTEBOOK	
TOSHIBA SATELLITE P-100 8Mb 0.8Gb/CD ROM 6xSPEED	[illegible]
COMPAQ 486 8Mb / 0.8Gb	[illegible]
CAMERA	
[illegible]	
DIGITAL VDC-100	[illegible]
PRINTERS	
EPSON LX-300	98430
EPSON LX-1050+	153000
EPSON FX-1170	239700
CANON BJC-210 SP (color) A4,720x360 dpi,40k.3ppm	114240
HP LJ 5L	260100
HP LJ 6L	311100
HP LJ 5	1049070

SCANNER	
GENUS COLOR PAGE OFFISE	189720
MODEMS	
ZYXEL U-1496E+ 19.2 ext voice V32, V42 MNP 4, V42bis MNP-5	1305[illegible]
COPIER	
CANON FC-230	3136[illegible]
TOSHIBA Main Equipment 1210 (complete set)	474300
TOSHIBA Main Equipment 1350	810900
CD	
CD: BRAIN DEAD	8670
CD: GAMES	7140
CD: GIRLS	12240
EL. GAMES TAMOGATCHI	11730

Հեռախոսներ

Ավտոմատ հեռախոսակայաններ		
PANASONIC	KX-TD 1232	765000
PANASONIC	KX-TD 1232	765000
PANASONIC	KX-T61610B	385000
SAMSUNG	KP-30810 H	197880
PANASONIC	KX-T30810B	205530
Թվային եւ անալոգային հեռախոսակայաններ		PANASONIC
KX-T 7250	57120	
PANASONIC	KX-T 7040	70380
PANASONIC	KX-T 7130	85680
PANASONIC	KX-T 7033	73950
PANASONIC	KX-T 7030	56100
PANASONIC	KX-T 7050	48450
PANASONIC	KX-T 2365	38760
LG	GS-690	16320
SAMSUNG	SP-917	181420
SAMSUNG	SP-918	223347
SAMSUNG	SP-919	136448
Բազմագիծ հեռախոսակայաններ		
PANASONIC	KX-T 3155 B	63750

PANASONIC	KX-T 3281 B	74460
Ռադիոհեռախոսներ		
FUNAI	9090	92310
PANASONIC	KX-T 9180	192780
Փոքր ԱՀԿ-ների լրացուցիչ սարքավորումներ		
SAMSUNG	5500 CART	112710
PAPER FOR	FAX	3060
CHARG.FOR	FUNAI 9090	7500
PANASONIC	KX-TD 170 X	221850
PANASONIC	KX-TD 180 X	112200
PANASONIC	KX-TD 192 X	117300
Ֆաքսիմիլային սարքեր		
PANASONIC	KX-F 580	201450
PANASONIC	KX-F 1100	363120
SAMSUNG	SF-2800	243780
SAMSUNG	SF-2900 M	234090
BROTHER	1500 M	460020
SAMSUNG	SF-800	182500
FUNAI	FX 8000	153500

Կենցաղային սարքեր

ՍԱՌՆԱՐԱՆՆԵՐ	դրամ
ARISTON B 450L (RD) SX	481440
ARISTON EDNF 480 (EU)	514080
ZANUSSI ZFC 25/11RD	612510
ARISTON OKDF 290 NFL	343230
ARISTON OKRF 3100	341190
ARISTON OKRF 3300 NFL	457470
ARISTON OKRF 3300 L	366690
ARISTON OKRF 3100 NFLD	446250
ARISTON ERF 382 XN	474300
ARISTON DF 335,3 X (EU)	348840
GOLD STAR GR-462 CVF	450330
GOLD STAR GR-522 CF	644640
SAMSUNG SRG L 628 EV	764490
SAMSUNG SR- V33	315180
ARISTON ERF 402 DST	528870
ԼՎԱՑՔԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ	
ARDO WD 1000 L	276420
ARDO WD 800 LX	281520
ARISTON AI 858 CTX	369750
ARISTON AL 1456 TX R	378420
ARISTON AL 957 TX ST R	345780
INDESIT WG 835 TX R	276930
INDESIT WGD 934 TX R	337620
INDESIT WT 600 U	309570
ZANUSSI WDT 1096 H	671160
ZANUSSI FGS 904 CV	377400
ZANUSSI FJS 1014	416670
ZANUSSI FL 904 CN	353430
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԵՎ ԳԱԶԱՅԻՆ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ	ARISTON
MC (W) CR 631380	
ELECTROLUX EK 5146	317220
ELECTROLUX EK 5160	478890
ELECTROLUX EK 6171	1100070
ZANUSSI Z 55 BGS	254490
ZANUSSI Z 66 XMS	326400
ARISTON G 6V E6 (W) R	472770
ZANUSSI ZC 602 V	450330
INDESIT KG 5402 WG/S	187680
INDESIT KG 5406 XES/R	288660

ԱՓՍԵ ԼՎԱՑՈՂ ՄԵՔԵՆԱ	
ARISTON KLS 45	374340
ՋՐԱՏԱՔԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ	
BOILER MTO 100	74460
BOILER MTO 80	65790
BOILER MTV 80	65790
ՓՈՇԵԿՈՒԼՆԵՐ	
DELONGHI DUSTBAG	2040
DELONGHI DUSTBAG+ANTIBAC	18360
DELONGHI M 31	138720
DELONGHI PENTA ELECTR.	272850
DELONGHI PENTA VAP	232560
DELONGHI XTC 12	78540
DELONGHI XTC 13E	101490
DELONGHI XW 1200 PD	69360
MOULINEX AK 2	81090
MOULINEX AK 3	88740
PHILIPS 8735	94860
GOLD STAR V 982 TE	71910
GOLD STAR V 3310 D	52530
GOLD STAR V 3500 HT	63750
GOLD STAR V 4030 T	65280
SANYO SC- 53 A	83130
ՄԻԿՐՈԱԼԻՔԱՅԻՆ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ	
FUNAI MO 888 TT	85680
FUNAI MO 888 VT	78540
GOLD STAR MS 1735T	84660
MOULINEX Y 85	331500
SAMSUNG CE 735GR	119850
SAMSUNG G 643CR	114750
SANYO EM G 400	238680
DAEWOO KOG 3805	115770
DAEWOO KOR 6105	83640
DAEWOO KOR 8105	91800
DAEWOO KOR 810 P	99960
DAEWOO KOR 610 P	91800
ՋԵՌՈՑՆԵՐ	
ARISTON FG 21(BK)	202470
ARISTON FM 11F (WH)	172890

ARISTON FM 21(IX)	179520
ARISTON HM 27V(BR)	276930
ARISTON FM 37V(BR)	243780
ԿՈՆՎԵԿՑԻՈՆ ՎԱՌԱՐԱՆ	
IMARFLEX CF 9301	45390
ՖՐԻՏՅՈՒՐՆԻՑԱՆԵՐ	
TEFAL3192Суперклассик 1000	52530
TEFAL 3677Универсал 1250	116280
TEFAL3686МаксиКвадра1250	87720
TEFAL 8204 Классик	43860
TEFAL 8254 Снэк	37740
TEFAL 8322798 Квадро 700	53550
TEFAL 319679	59670
MOULINEX AO 8	37230
MOULINEX AS 7	103020
MOULINEX T 42	38760
MOULINEX T 43	43350
MOULINEX T 44	55590
MOULINEX T 45	59160
MOULINEX T 47	65280
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ	
MOULINEX W 17	53550
ՄՐՃԵՓՆԵՐ	
MOULINEX AM 7	53040
MOULINEX T 89	28560
TEFAL 880588	50490
TEFAL 887188 K Performa	51000
TEFAL 8874	57120
MOULINEX T 89	32640
MOULINEX V 91,4 N	43350
MOULINEX V 91,4 Q	39270
MOULINEX Y 02	48960
ՄՐՃԱՂԱՑ	
MOULINEX 843	13770
ԽՈՀԱՆՈՑԱՅԻՆ ԿՈՄԲԱՅՆՆԵՐ	
MOULINEX A 77 R B	69360
MOULINEX A 77 R D	84150
ՏՈՍՏԵՐ	
MOULINEX AG 7	26010
MOULINEX AH 3	31110

MOULINEX AF 1	20400
MOULINEX AG 1	19890
ԱՐԴՈՒԿՆԵՐ	
MOULINEX AL 3	44370
MOULINEX AL 9	58650
MOULINEX X 86	24990
TEFAL 1699 2	54060
TEFAL 1920 100	35190
ՖԵՆԵՐ	
MOULINEX T05	10200
PHILIPS HP 4363	18870
PHILIPS HP 4383	11730
PHILIPS HP 4395	21420
KRUPS 441	13770
KRUPS 684	9690
KRUPS 687	11730
MOULINEX L 72	7650
MOULINEX L 75	11220
ԷԼ. ԴԱՆԱԿ	
PHILIPS HR 2571	10200
ԷԼ. ՍԱՓՐԻՉՆԵՐ	
PHILIPS 4830 RC/ AC	52020
PHILIPS HQ 2425	29580
PHILIPS HQ 2830	39270
PHILIPS HQ 3445	42330
PHILIPS HQ 3850	45900
PHILIPS HQ 442 AC	27030
ԷԼ. ԹԵՅՆԻԿՆԵՐ	
MOULINEX D02	16830
MOULINEX D03	20400
MOULINEX AZ 1	25500
TEFAL 78690	22950
TEFAL 78695	34170
TEFAL 91605	20400
TEFAL 91640 GOLD EL	31620
MOULINEX L 13 F B	23970
MOULINEX T 34	21420
ՓՈՔՐ ՓՈՒՌԵՐ	
GOLD STAR HB 202 CE	84660
GOLD STAR HB 152 CE	76500

Համակարգչային սարքեր

Monitor	
[illegible] 14" TDK	61[illegible]
[illegible] 14" [illegible]	38[illegible]
FUNAI 14" 1448GA	116[illegible]
FUNAI 15" 1564 GD	168300
SAMSUNG 15" CGB 5607L	223890
SAMSUNG 15" CMB 5477L	223890
SONY 15" 100SX	268260
SONY 15" 100SF	320280
COMPAQ 20" QV200AM	637500
Motherboards	
CACHE FOR M/B	850
Motherboard Pentium AL 575	37740
Motherboard Pentium 512K 2 DIMM TX OCTEK	60690
M/B 512K OCTEK RHINO 12VIA	56100
Motherboard Pentium 430VX 512K 2 DIMM (PC PARTNER)	58140
Motherboard Pentium P51430TX-250 TITANIUM	83130
Motherboard Pentium P61440FX COMANDER PRO	127500
Motherboard PENTIUM II FIC 440FX	135660
CPU	
P-133 AMD K5 w/HEATSINK	53550
P-166 AMD K5 w/HEATSINK	67320
P-166 AMD K6 w/HEATSINK	92310
INTEL PENTIUM CPU 120Mhz w/HEATSINK	65280
INTEL PENTIUM CPU 133Mhz w/HEATSINK	76500
INTEL PENTIUM CPU 166Mhz w/HEATSINK	93330
INTEL PENTIUM CPU 200Mhz w/MMX BOX/HEATSINK	174930
INTEL PENTIUM CPU 200Mhz PRO BOX/HEATSINK	328950
CPU Intel PENTIUM II P-233	365160
Memory (72 pin)	
SIMM: 4 Mb EDO-60 ns (NEC)	10200
SIMM: 8 Mb EDO-60 ns (SIEMENS)	16320
SIMM 16Mb EDO-60nc (SIEMENS)	33150
SIMM: 16 Mb EDO-60 ns (PANASONIC)	36720
SIMM: 32 Mb EDO-60 ns (SIEMENS)	60180

Hard Drives IDE	
[illegible] 1Gb QUANTUM	91[illegible]
[illegible]	[illegible]
HDD 1.2 Gb SEAGATE	93840
HDD 1.2 Gb FUJITSU	93840
HDD 1.7 Gb FUJITSU	104550
HDD 1.7 GB SEAGATE	104550
HDD 2.1 GB SAMSUNG	107100
HDD 3.2 GB IBM	124440
Multimedia	
Sound Cards	
YAMAHA PnP FULL DPLX	12750
ESS1869 SOUND CARD PnP 3D	12750
CREATIVE SB32 CT3671 PnP	46920
VIBRA 16FM1 SOUND CARD W/FM RADIO	35700
Active Speakers	
YS200 MULTIMEDIA	10200
AIWA SC-C27 (1W+1W) 20W PMPO	11220
AIWA SC-C57 (5W+5W) 80W PMPO	35700
AIWA TS-CD20 w/SW(10W+5W+5W)190W PMPO	65790
CD-ROMs	
PHILIPS 12xSPEED CD-ROM DRIVE	51000
NEC 16xSPEED CD-ROM DRIVE	56100
SONY 16xSPEED CD-ROM DRIVE	61200
ACER 24xSPEED CD-ROM DRIVE	62730
Cards	
1Mb PCI S3 TRIO 64V+ w/MPEG	14280
2Mb PCI S3 VIRGE 3D w/MPEG	19890
4Mb PCI S3 VIRGE 3D w/MPEG	24990
2Mb DIAMOND EDGE 3D 2200 w/GAMES PORT	29070
TV TUNER AIMS LAB VIDEO	60180
512 Kb SOJ EDO (256x116) SIEMENS	2040
Cables	
Cable CENTRONICS I/Printers	1020
Cable POWER 2 PIN	1530
Cable for CD-ROM	1020

Network Accessories	
[illegible] 16BIT ETHERNET CARD DE220CT	15810
[illegible]	[illegible]
Keyboard	
K/b KB 8861 w/click	8670
K/b clickWin.95 104 SMK8861	9690
K/b MembranceWin.95,104 SMK8001	9690
K/b CHICONY Win.95 104	9690
K/b BTC-5530 Win.95 104	10710
Casings	
Mini Midle 162B	17340
Mini Tower 202N	19380
Mini Tower 787D	21420
Mini Tower KN800 w/200W PS	40290
MPC 889 Multimedia White	60180
ATX MIDDLE TOWER AT-787B	77010
FDD	
FDD 3.5" MITSUMI	13770
Mouse	
SPC 2 bt	3060
MITSUMI 2 bt	3570
FUNAI 2 bt (Ergonomic)	4590
PAL GENIUS	8160
PAL PRO GENIUS	9180
MICROSOFT Win.95	18870
Mouse pad with picture/colour PVC	1080
Mouse Pad colour fabric	600
Diskettes	
3.5" 1.44 Mb TDK	460
Printer Accessories	
CANON BC-02 INK Cartridge	14280
CANON BC-03 INK Cartridge	14280
CANON BC-05 COLOR Cartridge	15300
Copier & Accessories	
TOSHIBA Black developer D-1210	12750
TOSHIBA Black toner T-120P (1/10)	10710
TOSHIBA Drum OD 1210	45900
TOSHIBA Black toner T-1350E (1/4)	16320
Cartridge CANON E-16 I/FC-230	51000

ՏԵՍԱՁԱՅՆԱՍԱՐՔԵՐ

Հեռուստացույցներ	դրամ
AKAI CT-G140D	114750
AKAI CT-1417D	115770
AKAI CT-14WKD	129540
AKAI CT-14WKDT	140250
AKAI CT-2019 D	145350
FUNAI 2100 AMK 10	170850
FUNAI TV-2500 AMK 8	239190
FUNAI TV-2500 TMK 8	242250
SONY KV G 21M1	234600
PHILIPS 14 PT 230 A / 59 R	137700
PHILIPS 29PT 9111	957270
SAMSUNG CK-3338 ZR	130050
SAMSUNG CK-5066 TR	205020
SAMSUNG CK-5085 TBR	202980
SAMSUNG CK-5385 TBR	234090
SAMSUNG CK-5338 ZR	193800
SAMSUNG CK-5366 ZR	224400
SAMSUNG CK-5366 TR	235110
SAMSUNG CK-5399 ZR	236640

SAMSUNG CK-5399 TR	244290
SAMSUNG CS7277PTR	612000
SAMSUNG CS721APTRWBp	688500
TOSHIBA 2050XS	172890
TOSHIBA 2165 XR	210120
TOSHIBA 2185XR	239700
TOSHIBA 2863DR	421770
TOSHIBA 32W 3DXR	1129650
SHARP 14 LSC	138720
SHARP 20 LSC	181560
PANASONIC 14S 10R	165240
PANASONIC TC-14L10R	173400
PANASONIC TC-2150RS	262650
PANASONIC TC-21S 10R	249900
PANASONIC 25L10R	428910
PANASONIC TC-25ASIR	453390
GOLDSTAR CF-14E20	136170
GOLDSTAR CF-14D60	138720
GOLDSTAR CF-20D30	192780
GOLDSTAR CF-21E20B	188190

GOLDSTAR CF-21E60B	189720
GOLDSTAR CF-21G20	202980
GOLDSTAR CF-21D30B	209100
GOLDSTAR CF-21D60B	195840
GOLDSTAR CF-21D70B	193800
DAEWOO DMQ-14 D1	110160
DAEWOO DMQ-20 D1	161670
DAEWOO DMQ-2075 txt	163200
DAEWOO DMQ-2195 txt	173400
DISTAR 14	109650
SANSUI SV-M2110R	148920
Տեսամագնիտոֆոններ	
AKAI VS-R 160EDG	91800
AKAI VS-R 1700	88740
AKAI VS-R 88 K	94350
SAMSUNG SVR-11G	91800
SAMSUNG SVR-17A	94350
GOLDSTAR RN 830 AW	91290
JVC HR-P41A	96900
TOSHIBA C3 CZ	100980

Չայնագրող տեսապլեյերներ	
FUNAI VIP 5000 HC	80070
AKAI VS-P 1700	84150
Տեսախցիկներ	
SAMSUNG VP-K80	311100
Երաժշտական կենտրոններ	
AKAI S/ST RX-690	175950
MINI AKAI AC-415K	172890
MINI AKAI AC-515K	202470
MINI AKAI AC-615K	229500
MINI AKAI AC-715K	263670
MINI AKAI HIFI TX-300	165240
JVC MX-D 4T C/W	216750
JVC CA-S 700R	410550
JVC MX-D 3S C/W	206550
JVC MX-S20E	218790
MIDI AIWA HIFI Z-1500	232050
MIDI AIWA HIFI Z-1800	270300
MIDI AIWA Z-M2800	290700
MIDI AIWA Z-D3300M	346800

MINI AIWA NSX-E7M	142290
MINI AIWA NSX-430	193800
MINI AIWA NSX-S30	181050
MINI AIWA NSX-S52	209100
MINI AIWA NSX-S70	234600
MINI AIWA NSX-V90	315690
MINI AIWA NSX-S90	265200
MINI LG F-59	162180
MINI LG F-M100A	120360
MINI PHILIPS FW 332	189720
MINI PHILIPS FW 335/34G	168810
MINI PHILIPS FW 362/34	208080
MINI PHILIPS FW 750 C	255000
MINI SAMSUNG MAX-440	145350
MINI SAMSUNG MAX-550	182580
MINI SAMSUNG MAX-630	234600
MINI SAMSUNG MM 26	140250
Ռադիո–մագնիտոֆոններ	
RCR SHARP WQ-CH800X	110160
RCDR PHILIPS AZ 8070/14	81600

RCDR PANASONIC RX-DT530	114750
RCDR PANASONIC RX-ED90GCK	224400
PANASONIC RX-CT 990	119850
Ա - փլեյերներ	
AKAI PM-F75 A/P	61200
PLAYER AKAI PM-R55	58650
PLAYER LG AHA-C380	76500
PLAYER LG AHA-C680	107100
PLAYER PHILIPS AQ 6562/14	17850
PLAYER SONY WM-FX353EE	35700
PLAYER SONY WM-FX355EE	40800
CD - փլեյեր	
AKAI AR-1205	20400
AKAI AR-1505	25500
AKAI AR-F205	17340
Ավտոմագնիտաֆոն	
SONY XR-1953 EE	84150
Ականջակալ	
HEADPHONE PHILIPS SBC HS 280	7650

Ընդունվում են բոլոր
տեսակի տեխնիկայի
նախնական պատվերներ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www/arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան. Երեւան 23, Արշակունեաց 2. Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 692. Տպաքանակ 3000. Ստորագրուած է տպագրութեան 24. 10. 1997. Գինը՝ 100 դրամ